

කතිරයේ බලය

වෙළුම 2 කලාපය 1 මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ජනවාරි - අප්‍රේල්

සංස්කාරක සටහන

2018 පෙබරවාරි මස 10 වන දින පැවති පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට වේගිකාසික අවස්ථාවක් විය. පුරා වසර හැටකට අධික කාලයක් ස්ථාපිතව පැවති මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව 2015 වර්ෂයේ දී සම්මත වූ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ දහනව වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයත් සමඟ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව බවට ස්ථාපනය විය. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ස්ථාපිත වීමෙන් පසුව පැවති ප්‍රථම ඡන්ද විමසීම වීම, ශ්‍රී ලංකාව පුරා විකච්ච පළාත් පාලන ආයතන සියල්ලම සඳහා සහිකයන් තෝරා ගැනීම සඳහා ඡන්ද විමසීමක් පැවැත්වීම සහ එතෙක් පැවති මැතිවරණ ක්‍රමයට පරිබාහිරව කොට්ඨාස හා සමානුපාතික මිශ්‍ර ක්‍රමයකට ඡන්ද විමසීම පවත්වා සහිකයන් තෝරා ගැනීම යන කරුණු හේතු කොට ගෙන මෙම ඡන්ද විමසීම කොමිෂන් සභාවට අතිශයින්ම වැදගත් අවස්ථාවක් විය. ඉහත තුන් අංශු හේතූන් හිසා මෙම ඡන්ද විමසීම මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට වේගිකාසික අවස්ථාවක් පමණක් නොවූ අතර එය අභියෝගාත්මක කාර්යයක් ද විය. නව මැතිවරණ ක්‍රමයක් බැවින් සියලුම මුද්‍රිත ආකෘති සකස් කිරීම, නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම, ජනතාව, දේශපාලන පක්ෂ, සිවිල් සංවිධාන හා මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන වී පිළිබඳව දැනුම්වත් කිරීම මෙන්ම ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ දී ඡන්ද විමසීම පැවැත්වීමට සිදු වීම එක් අභියෝගාත්මක ඉලක්ක විය. යම් යම් අඩුපාඩු මධ්‍යයේ වුව ද එම අභියෝගාත්මක ඉලක්කය ජය ගැනීමට කොමිෂන් සභාව සමත් වී ඇති බව ඡන්ද විමසීමෙන් අනතුරුව සියලුම පාර්ශ්වකාර කණ්ඩායම් වෙතින් අප වෙත ලද ප්‍රතිචාර තුළින් පැහැදිලිව ස්ථිරව වී ඇති බව සඳහන් කළ යුතුව ඇත.

විවිධ වේගවෙන් සාර්ථක ඉලක්කයක් පහසුවෙන් සාක්ෂාත් කර ගැනීම හරහා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ ඇති වූ ප්‍රබෝධමත් අවස්ථාවෙන් පසු “කතිරයේ බලය” පුවත් සඟරාවේ දෙවන කලාපය සඳහා මෙම ඡන්ද විමසීම මාතෘකා කර ගැනීමට ගන්නා ලද තීරණය ඉතාම ප්‍රායෝගික හා ඵලදායී බව පැවසිය යුතුව ඇත.

කතිරයේ බලය පුවත් සඟරාවේ දෙවන කලාපයට ඇතුළත්ව ඇත්තේ පසුගිය ඡන්ද විමසීම හා සබැඳි විශේෂිත කරුණු ඇතුළත් සාරාංශ ලිපි පෙළකි. මෙම සද්ධාරණය යථාර්ථයක් බවට පත් කරගනු වස් නන් අයුරින් දායක වූ සියලුම සුද්ධ කොමිෂන් සභාවේ නොමඳ ගෞරවයටත් මුහුණතටත් පාත්‍ර වූවේ වෙයි.

- සංස්කාරක

කාන්තා නියෝජනයේ බල ගැන්වෙන ප්‍රාදේශීය පාලනය

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ වඩාත් ජනප්‍රිය හා සරල නිර්වචනය ලෙස අදටත් පිළිගන්නා, ඇමරිකානු ජනාධිපතිවරයකු වූ ඒබ්‍රහම් ලින්කන් විසින් ප්‍රකාශ කර ඇති “ජනතාව විසින් ජනතාව උදෙසා සිදුකරන ජනතාවගේ පාලනය” යන්න එහි සැබෑ අර්ථයෙන්ම ක්‍රියාවට නංවනුයේ කෙසේද යන්න වර්තමානය වන විට වඩාත් පුළුල්ව සාකච්ඡා වෙමින් පවතී. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව මුල්කාලීනව පැවති මතය වූ, “බහුතර ජනතාවගේ කැමැත්ත අනුව තෝරාගනු ලබන පාලනය” යන්න නූතනය වන විට ඉන් ඔබ්බට විශාල දුරක් ගමන් කර ඇත. කිසිවකුත් අත් නොහැරුණු නියෝජනයක් හෙවත් බහු වීඩ සමාජ කණ්ඩායම් නියෝජනය වන්නා වූ පාලනයක් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ හරය විය යුතු බව නූතනයේ පුළුල්ව පිළිගන්නා නිර්වචනය වුවද, එය කොතෙක් දුරට ප්‍රායෝගිකව සිදුවන්නේද යන්න විවාද සම්පන්න කරුණක් බවට පත් වී ඇත.

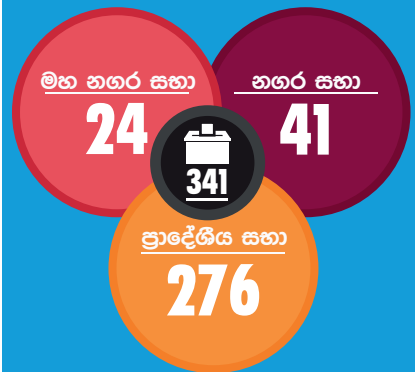
විශේෂයෙන් සහභාගික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ සංකල්පයට අරම්භයේ දී පැවති නිර්ණායකය වූ මැතිවරණයක දී ඡන්දය භාවිතා කිරීම යන්න වර්තමානය වන විට තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට සක්‍රීයව මැදිහත් වීම යන්න දක්වා පුළුල් වීමත් සමඟ බහුවිධ සමාජ කණ්ඩායම් නියෝජනය තහවුරු කිරීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ අත්‍යවශ්‍ය මිනුම් දණ්ඩක් බවට පත්ව ඇත. තව දුරටත් නව මාතෘකාවක් නොවන, නමුත් බහුවිධ සමාජ කණ්ඩායම් නියෝජනයේ මූලික ලක්ෂණයක් වන තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිශතයකින්

කාන්තා නියෝජනය තහවුරු කිරීම තවමත් ලෝකයේ බොහෝ රටවලට අභියෝගයක් වී පවතී. කාන්තාවන්ට සර්වජන ඡන්ද බලය ලද තෙවන බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජිත රාජ්‍යය මෙන්ම ලෝකයේ ප්‍රථම අගමැතිනිය බිහි කළ රාජ්‍ය ද වන ශ්‍රී ලංකාවට ද පසුගිය දශක අටක් පමණ කාලයක් පුරාවට තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ කාන්තා නියෝජනය ප්‍රමාණයත් පරිදි තහවුරු කිරීම විශාල අභියෝගයක් බවට පත් වී ඇත. ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික ක්‍රියාවලීන් තුළ ශ්‍රී ලාංකික කාන්තාව පෙරමුණ ගෙන සිටිය ද, ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීම බහුතර කාන්තාවන්ට විවිධ හේතූන් මත විශාල අභියෝගයක් බවට පත්ව ඇත. 2017 ජනවාරි 01 වන දිනට සිදුකළ සංගණනයකට අනුව කාන්තාවන් ව්‍යවස්ථාදායකය තුළ නියෝජනය අතින් ශ්‍රී ලංකාවට හිමිවන්නේ

ස්ථානය	රට	නියෝජිත මන්ත්‍රී හෝ තනි මණ්ඩල පාර්ලිමේන්තුව		උත්තර මන්ත්‍රී මණ්ඩලය	
		කාන්තා %	කාන්තාවන්/ අසන	කාන්තා %	කාන්තාවන්/ අසන
1	රුඑන්ඩාව	61.3	49/80	38.5	10/26
2	බොලිවියාව	53.1	69/130	47.2	17/36
3	කියුබාව	48.9	299/612	-	-
4	අයිස්ලන්තය	47.6	30/63	-	-
5	හිකරගුවාව	45.7	42/92	-	-
6	ස්විඩනය	43.6	152/349	-	-
10	දකුණු අප්‍රිකාව	42.0	167/398	35.2	19/54
23	ජර්මනිය	37.0	233/630	39.1	27/69
47	එක්සත් රාජධානිය	30.0	195/650	25.8	209/809
48	නේපාලය	29.6	176/595	-	-
89	පාකිස්තානය	20.6	70/340	18.3	19/104
148	ඉන්දියාව	11.8	64/542	11.0	27/245
179	ශ්‍රී ලංකාව	5.8	13*/225	-	-

179 වන ස්ථානයයි. එවකට ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් පාර්ලිමේන්තුව තුළ නියෝජනයේ ප්‍රතිශතය 5.8% ක් වූ අතර එය වර්තමානය වන විට 5.3% දක්වා අඩු වී ඇත.

පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම 2018

පළාත් පාලන ආයතන සඳහා නරඹ වර්ග මුළු අපේක්ෂකයන් සංඛ්‍යාව **56,066**

පළාත් පාලන ආයතන වලට තේරීපත් වූ සහිත සංඛ්‍යාව **8,690**

15,760,867
ලියාපදිංචි ඡන්ද සංඛ්‍යාව

12,641,193
ප්‍රකාශිත ඡන්ද සංඛ්‍යාව

210,487
ප්‍රතික්ෂේපිත ඡන්ද සංඛ්‍යාව

12,348,681
මුළු වලංගු ඡන්ද සංඛ්‍යාව

8,690
පළාත් පාලන ආයතන වලට තේරීපත් වූ සහිත සංඛ්‍යාව

1,919
පළාත් පාලන ආයතන වලට තේරීපත් වූ කාන්තා සහිත සංඛ්‍යාව

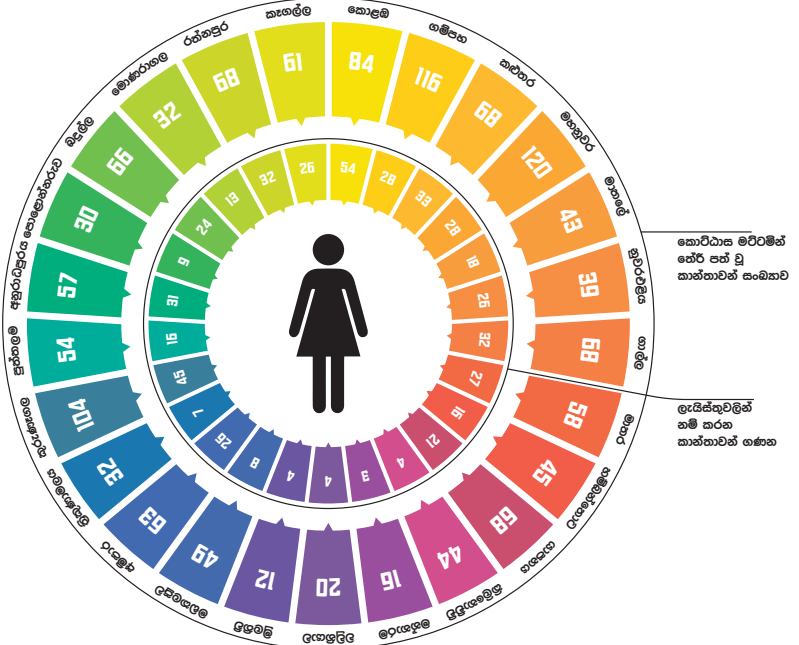
කොට්ඨාස මට්ටමින් තේරීපත් වූ කාන්තාවන් සංඛ්‍යාව **535 + 1,384**
ලැයිස්තුවලින් තම කරන කාන්තාවන් සංඛ්‍යාව

එල්ලෙන ආසන සංඛ්‍යාව **365**

මෙය ලෝකයේ අනෙකුත් රටවලට මෙන්ම ආසියානු කලාපයේ රටවලට සාපේක්ෂව ද අතිශය අවම අගයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික දේශපාලනය තුළ පවතින මෙම තත්වය පළාත් හා ප්‍රාදේශීය පාලනය හා සසඳන විට තවත් පහල මට්ටමක පවතින බැවින් ප්‍රාදේශීය පාලනය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය ඉහල දැරීමේ උපාය මාර්ගයක් ලෙස පළාත් පාලන ආයතන තුළ 25% ක කාන්තා නියෝජනය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නෛතික ප්‍රතිපාදන හඳුන්වාදීම 2017 අංක 16 දරන පළාත් පාලන ආයතන

උද්ගත වී ඇත. කෙසේ වුවද, මෙතෙක් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි 1.9% ක් වූ කාන්තා නියෝජනය යම් දුෂ්කරතාවන් සමග වුවත් 25% දක්වා ගෙන ඒමට හැකිවීම මෙරට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ සුවිශේෂී වර්ධනයකි. ඒ අනුව 2018 පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමේදී කාන්තාවන් 1919 දෙනෙකු මහජන නියෝජිතයන් ලෙස ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට දායක වනු ඇත. මෙහි සුවිශේෂීම වර්ධනය වනුයේ, පැවති පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීමේ දී බහුතරයක් පළාත් පාලන ආයතන තුළ 10% ආසන්න කාන්තාවන් ප්‍රමාණයක් මැතිවරණ කොට්ඨාස

ඡන්ද විමසීම් පිළිබඳ සංශෝධන පනත මගින් සිදුවිය. හුදෙක් කාන්තාවන් සඳහා 25%ක වෙන් කළ ආසන සංඛ්‍යාවක් පිරවීම වෙනුවට 2012 වර්ෂයේ දී හඳුන්වා දුන් මිශ්‍ර සමානුපාතික ක්‍රමයටම සිදු කළ සංශෝධනයක් මගින් සරල බහුතර ක්‍රමය යටතේ කොට්ඨාස මට්ටමින් මැතිවරණයට තරඟ කිරීමෙන් හා සමානුපාතික ක්‍රමයට අතිරේක ලැයිස්තුවෙන් යන දෙයාකාරයෙන් කාන්තාවන්ට මහජන නියෝජිතයන් ලෙස පත්වීමට ඉඩකඩ සලසා තිබීම මෙහි දී දක්නට හැකිය. ඒ සඳහා කොට්ඨාස මට්ටමින් තරඟ කරන අපේක්ෂක නාමයෝජනා ලැයිස්තු තුළ 10%ක කාන්තා නම් ඇතුළත් කිරීමටත් අතිරේක ලැයිස්තුවේ 50% ක කාන්තා නම් ඇතුළත් කිරීමටත් නෛතික ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කිරීම තුළින් දේශපාලන පක්ෂ කාන්තා නියෝජනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වගවීමට ලක්කර තිබුණ ද, පළාත් පාලන ආයතනවලට 25%ක කාන්තාවන්ගේ නියෝජනය තේරීපත් කිරීමෙන් හෝ නම් කිරීමෙන් තහවුරු කිරීමේ වගකීම මැතිවරණ කොමිසම වෙත පවරා ඇත. නමුත් මැතිවරණ නීතිය මගින් කාන්තාවන් පත් කිරීමේ දී දේශපාලන පක්ෂවලට ලබා දී ඇති පනතේ 65 අ ආ 1 සහ 2 හි සඳහන් ව්‍යතිරේඛයන් හේතුවෙන් මැතිවරණ කොමිසමට ප්‍රායෝගිකව මුහුණදීමට සිදුව ඇති දුෂ්කරතාවන් කෙරෙහි නීති සම්පාදකයින් නිසි අවධානය යොමු නොවූ තත්වයක් දක්නට ඇත. මෙම තත්වය හේතුවෙන් පසුගිය දිනවල පැවති පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීමෙන් පසු ආයතන 15ක පමණ කාන්තා නියෝජනය 25%ක මට්ටමකටම තහවුරු කිරීමේ දුෂ්කරතාවක්

මට්ටමින් පත් වී සිටීමයි. මෙය කාන්තාවන්ට ඉදිරියේ දී ක්‍රියාකාරී දේශපාලනයේ නිරත වීමට ප්‍රබල දිරිගැන්වීමක් වනු ඇත.

රජයේ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ පහළම ස්ථරය වන පළාත් පාලන ආයතන තුළ කාන්තා නියෝජනය ශක්තිමත් වීම මගින් එම ක්‍රියාවලිය වඩා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වනු ඇති බව බහුතරයකගේ විශ්වාසය වී ඇත. පළාත් පාලන ආයතනවලින් ගනු ලබන තීරණයන්හි සෘජු ප්‍රතිඵල ලාභිනියන් කාන්තාවන් වන හෙයින් එම තීරණයන්හි කාර්යක්ෂමතාව හා ප්‍රායෝගික බව ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි මෙම කාන්තා නියෝජිතයන්ට වැඩි දායකත්වයක් ලබා දීමට මෙන්ම ජනගහනයෙන් බහුතරය වන කාන්තාවන්ගේ හඬ අවම මට්ටමකින් හෝ නියෝජනය කිරීමට අවස්ථාව ලැබෙනු ඇත. විමෙන්නේ මෙම වර්ධනය හේතුවෙන් කාන්තාවන්ට දේශපාලන පක්ෂවල පහළ ස්ථරයේ තම ශක්‍යතාවන් ඔප මට්ටම් කර ගැනීම හා විදහා දැක්වීම තුළින් ජාතික දේශපාලනය තුළ තමන්ගේ ස්ථරය සකසා ගැනීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථාව සැලසෙනු ඇත. කෙසේ වෙතත් දේශපාලන පක්ෂ කොතෙක් දුරට ආබාධ ප්‍රවේශයක් හැකියාවන් සහිත කාන්තාවන් සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබා දීමට කැප වන්නේ ද යන කරුණ මත මෙම සමස්ත අපේක්ෂාවන්හි සාර්ථකත්වය පදනම් වේ.

- නීතිඥ ඩී.එම්.දිසානායක

ECMU Election Security Measures verifies Elections 2018

පළාත් පාලන ආයතන - විකාශය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් ගැන කරන සාකච්ඡාවලදී රාජ්‍යයේ ව්‍යුහය හා ජනතා බලගැන්වීම ප්‍රධාන ප්‍රස්තුතයක් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව අනුව "පරමාධිපත්‍ය" ජනතාව සතු නම් එය ඔවුන්ගේ අභිලාෂයන්, අවශ්‍යතා හා කැමැත්ත ඉටුවන පරිදි ක්‍රියාත්මක විය යුතු බව අවිවාදිතය. දේශපාලන නිදහසින් පසු මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක වූ ව්‍යුහයන් එම අරමුණ සාක්ෂාත් කිරීමට සමත් වූයේද යන්න හා වඩා අර්ථවත් හා කාර්යක්ෂම ජනතා අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කෙරෙන සංවිධාන ක්‍රමයක් ගැන ද සංවාද වෙමින් පවතී. ජනතාවගේ මූලික නියෝජන ආයතනයක් වූ "පළාත් පාලන" ක්‍රමය එය ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය ගැන විමසා බැලීම, එම සංවාදය පෝෂණය කිරීමට ගන්නා ප්‍රයත්නයකි.

පළාත් පාලන ඉතිහාසය

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ක්‍රමය පැවති ආකාරය පිළිබඳව අදහසක් ඇතිකර ගැනීමට පහත සඳහන් මූලාශ්‍ර වැදගත් වේ.

01.ශිලා ලේඛන

I. මහියගහ හෝපිටිගම පුවරු ලිපිය (ක්‍රි.ව 942-952) උදය රජු හෝපිටිගම පාලනය කළ නිලධාරීන් බදු අය කිරීමේ දී සිදු කළ අක්‍රමිකතා පිළිබඳව රජතුමා එම ප්‍රදේශයේ සංචාරය කරන අවස්ථාවේ ගම්වැසියන් විසින් රජතුමාට පැමිණිලි කරන ලදී. රාජ්‍ය නිලධාරීන්, වෙළඳුන්, නිවැසියන් පිළිපැදිය යුතු නියමයන් (උදා.වෙළඳ නිවාඩු, කිරුම් - මිණුම් භාවිතය ගැන) හා ක්‍රියා කළයුතු ආකාරයන් මෙම සෙල්ලිපිය මගින් සංස්ථාපනය කොට ඇත.

II. වේවැල්කැටිය ශිලා ලේඛනය (ක්‍රි.ව 953-969) - මිහිඳු රජු - මෙහිදී "දසගම්" පාලනය ගැන කරුණු දැක්වෙන අතර, දසගම් යනු ගම් දහයක් එකතුවෙන් සමන්විත වූවක් විය. එහි පාලනය ගම් දෙටුවනට පැවරී තිබුණ අතර, ගම් දහය ඒකකවලට බෙදා වෙන් කර ඇත. (දස ගම්කට එකකු නායකයෙකු) අපරාධ වැරදි ගැන පවා ඒකාග කිරීමේ බලය පැවරී ඇති අතර, අපරාධකරුවන් අල්ලා ගැනීම ගම් සාමූහික වගකීමක් වූ අතර, එය නොහැකි වූ විට ගමටම දඩුවම් පැමිණවීම සිදුකර ඇත.

ශිලා ලේඛන වල "නගර වඩ්ඩි" කෙනෙක් ගැන සඳහන් වන අතර, එය ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පී තනතුරට සමානකමක් දරන්නක් බව මහාවාර්ය පරණවිතාන මහතාගේ අදහසයි. තවද, මහාවාර්ය පරණවිතාන සඳහන් කරන්නේ ශිලා ලේඛන වල සඳහන් "පුරකමට" යන්න සංස්කෘත භාෂාවේ පුරකමට්ස්ථ එනම්, නගර රාජකාරි වල යෙදුණ යන අර්ථය දක්වන අතර වර්තමාන නාගරික කොමසාරිස් තනතුරේ ස්චාතාවය දරන්නක් විය හැකි බවය.

2.මහාවංශය

විජය සමග පැමිණි ඇමතිවරුන්ගේ නමින් ගම් නගර නම් කළ බව මහාවංශයේ සඳහන් වේ. පණ්ඩුකාභය රජතුමා විසින් (ක්‍රි.පූ 377-307) ලක්දිව ග්‍රාම සීමා ලකුණු කළ බවද, එහි දැක්වේ.

තවත්, මතයක් වන්නේ පණ්ඩුකාභය රජු ග්‍රාම සීමා ලකුණු කිරීමට ක්‍රියා කළේ ඒ වනවිටත් යම් ග්‍රාම සීමා මත පාලන කටයුතු සිදුවෙමින් පැවති නිසා බවය. නගර පාලනය සඳහා "නගර ශුන්තික" නම් තනතුරක් වූ අතර, එය වර්තමාන නගරාධිපති තනතුරේ ස්වරූපය ගනී.

3.ලේඛක රචනා

රොබට් නොක්ස් (1681) පලකළ විස්තර අනුව, රජුගේ නිලයෙහි හා ගම්මුලාදැනින්ගෙන් සමන්විත නවු විසඳන ආයතනයක් ගැන සඳහන් කරන අතර, එය "ගොම් සොබ්බ" (ගම්සභාව) ලෙස හඳුන්වා ඇත. එම ආයතනය වෙනත් පොදු සේවා සඳහා ද, යොදවා ගෙන ඇති බව ඔහුගේ ලේඛන මගින් පැහැදිලි වේ.

මේජර් හොබ්ස් (1840)

ගම් සභා හා රට සභා ව්‍යුහයන් ගැන විස්තර කරන ඔහු දැඩි රාජ්‍ය පාලනයක් තුළ පවා එවැනි ස්වාධීන ආයතන පැවතීම ගැන මවිතයද පළකර ඇත. ඔහු විස්තර කරන ආකාරයට සෑම පවුලකම (සමාජ මට්ටම නොසලකා) ප්‍රධානියා අයත් වන ලෙස ගම් සභාව සැකසී තිබුන අතර, එම සභාවෙන් දිස්ත්‍රික් සභාවට හා රට සභාවට අභියාචනා ඉදිරිපත් කළ හැකි විය. සියලු පත්තු වලින් පත් වූ බුද්ධිමතුන්ගෙන් දිසා සභාව සකස් විය. මධ්‍යතන යුගයේ විශාල ප්‍රදේශයක් සඳහා "රට සභා" පැවතී ඇත.

පළාත් පාලන ආයතන වල නීතිමය විකාශනය - වැදගත් අවස්ථා

- 1818 - උඩරට ප්‍රකාශය මගින් ගම් සභා ක්‍රමය අනාවයට යෑම හා අළුත් පරිපාලන හා අධිකරණ රටාවක් හඳුන්වා දීම
- 1833 පළාත් 05 ට බෙදා පළාත් දිසාපති යටතට පත් කිරීම
- 1833 - අධිකරණ ප්‍රදේශික මගින් ආරවුලක් විසඳා ගැනීමට ගම් සභාවලට යෑමට බාධාවක් නොවන බවට වගන්තියක් පමණක් ඇතුළත් කරන ලදී.
- 1848 - දිස්ත්‍රික් සංඛ්‍යාව 19 ක් කිරීම
- 1856 - අංක 09 - වාර්මාර්ග පිළිබඳ ආඥා පනත
- 1861 - අංක 10 - පළාත් මාර්ග කමිටු පිළිබඳ ආඥා පනත
- 1865 - අංක 17 - මහ නගර සභා ආඥා පනත
- (1865 කොළඹ, මහනුවර මහ නගර සභා පිහිටුවීම)
- 1931 අංක 09, 1933 අංක 37 - මේ සභාවල සාමාජිකයින් පත් කිරීම පිළිබඳ විධිවිධාන ඇතුළත් ආඥා පනත්
- 1871 - අංක 26 - ගම් කාර්ය සභා ආඥා පනත
- 1892 - සනීපාරක්ෂක මණ්ඩල පනත - (කුඩා නගර සඳහා)
- 1898 - සෞඛ්‍ය හා සංවර්ධනය සඳහා වූ පළාත් මණ්ඩල පනත
- 1920 - අංක 11 පළාත් පාලන ආයතන ආඥා පනත/පළාත් මණ්ඩල ආඥා පනත දිස්ත්‍රික් පළාත් පාලන සඳහා සභා ක්‍රමය (මහ නගර සභා ප්‍රදේශවල හැර)
- 1924 අංක 09 - ග්‍රාමීය ප්‍රජාව පිළිබඳ පනත
- 1946 අංක 03 - සුළු නගර සභා ආඥා

පනත

- 1946 අංක 53 - පළාත් පාලන මැතිවරණ ආඥා පනත
- 1946 අංක 57 - පළාත් පාලන පරිපාලන ප්‍රදේශ ආඥා පනත
- 1952 පළාත් පාලන බලතල පුළුල් කිරීමේ පනත
- 1971 අංක 48 - ආදායම් එකතු කිරීමේ බලතල නිලධාරීන් වෙත පැවරීම
- 1977 අංක 24 - පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රධානීන්ට වාර්ෂික අයවැය හා පරිපූරක ඇස්තමේන්තු අනුමත කිරීමේ බලය හිමිවීම
- 1980 අංක 35 - දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා පනත
- 1987 අංක 15 - ප්‍රාදේශීය සභා පනත
- 1987 අංක 42 - පළාත් සභා පිහිටුවීම

1833

මෙතෙක් විවිධ ආයතන ව්‍යුහයන් හරහා ක්‍රියාත්මක වූ පාලන ක්‍රමය විසඳුම් වැඩි වීමක් ලෙස මෙන්ම එය ඒකීය පාලනයකට යටත් කොට පහසුවෙන් පාලනය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව කෝල්ඩ්බැක් කොමිෂන් සභා යෝජනා අනුව ශ්‍රී ලංකාව පළාත් 05 ට වෙන් කරන ලදී. මේ සඳහා යොදාගත් භූගෝලීය, සමාජ හෝ වෙනත් තාර්කික පදනමක් දක්වන නැත. ඒ අනුව ප්‍රථමයෙන් බස්නාහිර පළාත, මධ්‍යම පළාත, දකුණු පළාත, නැගෙනහිර පළාත, උතුරු පළාත, පළාත් 05 ක් සංස්ථාපනය කළ අතර, විවිධ ගැටළු මත පළාත් ගණන වැඩි කිරීමේ අවශ්‍යතාව නිසා 1845 වියඹ පළාත ද 1873 උතුරු මැද පළාත ද, 1886 ඌව පළාත ද හා 1889 සබරගමු පළාත ද, වශයෙන් පළාත් ගණන වැඩි කරන ලදී. මේ අනුව පළාත් සංඛ්‍යාව 09 ක් බවට පත්විය.

1856 අංක 09 වාර්මාර්ග පිළිබඳ පනත

ච්ඡිනාන්තයන්, ලංකාවේ පාලන බලය අත්කර ගන්නා විට පැවති "ගම්සභා" ව්‍යුහයට සමාන ආයතනයක් ලෙස වාර්මාර්ග පිළිබඳ ආඥා පනත පනවන ලදී. වාර්මාර්ග නඩත්තු කිරීම, පලය බෙදා ගැනීම, ගොවිතැන් කටයුතු සම්බන්ධව ක්‍රියා කිරීම විවිධ සිරිත් විරිත් හා සම්ප්‍රදායන් එක් රැස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම මේ මගින් අරමුණ කර ගන්නා ලදී. මෙහි වැදගත් ලක්ෂණයක් වූයේ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම අභිවාර්ය (බලෙන් පැටවීම) නො කිරීම හා කැමති අයට පිළිගෙන ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඉඩ දීමයි. නුවර කලාවිය බදුල්ල, දකුණු පළාත, සත් කෝරළය වැනි ප්‍රදේශවල මෙම කමිටු ක්‍රියාත්මක විය.

1861 අංක 10 පළාත් මාර්ග කමිටු ආඥා පනත මගින් "පැරණි වෙල්විදානේ" ක්‍රමය හඳුන්වා දුන් අතර, ගම් සභාවේ සිරිත් විරිත් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සභාය විම ඔහුගේ කාර්ය භාරයක් විය.

1865 අංක 17 මහ නගර සභා ආඥා පනත මගින් කොළඹ, මහනුවර මහ නගර සභා ආරම්භ කළ අතර, 1866 දී ගාල්ල මහ නගර සභාවද, ආරම්භ කරන ලදී. ජනතාවට ඔවුන්ගේ ප්‍රදේශවල ස්ව පාලනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති පළාත් පාලන ක්ෂේත්‍රයේ පුළුල් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට මෙම ආයතනවලට සිදුවිය.

1936 කොළඹ මහ නගර සභාව සඳහා වෙනම ව්‍යවස්ථාවක් ප්‍රකාශයට පත්කළ අතර, එය මහනුවර හා ගාල්ල මහ නගර සභා සඳහා ද 1938 දී බලාත්මක කරන ලදී. 1941 වර්ෂයේ දී මහ නගර සභා ආඥා පනත හා කොළඹ මහ නගර සභා ආඥා පනත ඒකාබද්ධ කිරීම සිදුවිය. මහ නගර සභා ආඥා පනතට 1947 සිට මේ වනවිට සංශෝධන 40 ක් එකතු කර ඇත. 1948 මහ නගර සභා 03 ක් වූ අතර, 1950 දී යාපනය, කුරුණෑගල, නුවරඑළිය නගර සභා මහ නගර සභා බවට උසස් කිරීමෙන් හා මීගමුව මහ නගර සභාව පිහිටුවීම මගින් ද මේ වනවිට දෙතිවල-ගල්කිස්ස, රත්නපුර, බදුල්ල, මඩකලපුව, මාතලේ, මොරටුව, ශ්‍රී පයවර්ධනපුර කෝට්ටේ වශයෙන් ආදී මහ නගර සභා 14 ක් පවතී. මෙයින් මහ නගර සභා 05 ක්ම පිහිටා ඇත්තේ බස්නාහිර පළාත තුළ ය. වර්තමානයේ මහ නගර සභා සංඛ්‍යාව 24 දක්වා වර්ධනය වී ඇත.

1871 අංක 26 ගම් කාර්ය සහ ආඥා පනත

පොදු අවශ්‍යතා වලට අදාළ කටයුතු සඳහා ගම්කාර්ය සභාවලට මෙම පනත මගින් බලය පවරන ලදී. පාරවල්, ඒදඩු, පාලම් ඉදි කිරීම, නඩත්තු කිරීම, ළමයින්ට අධ්‍යාපනය ලබාදීම, ගවයන් ඇති කිරීම, තණ බිම් ආරක්ෂා කිරීම, පැරණි සිරිත් විරිත් හා සම්ප්‍රදායන් ක්‍රියාත්මක කිරීම වම කාර්යයන් අතර විය. අදාළ බල ප්‍රදේශයේ තැනැත්තන් 10 දෙනෙකුගේ ඉල්ලීමක් මත පළාතේ ඒජන්ත රැස්වීමක් කැඳවීම කළ හැකි වූ අතර, ඒ සඳහා රැස්වීම පැවැත්වීමට මසකටවත් පෙර රැස්වීම පැවැත්වෙන බව හා දිනය, වේලාව, ස්ථානය සඳහන් කරමින් දැන්වීමක් ප්‍රදේශය පුරා විසුරුවා හැරිය යුතු විය. අවු.21 ට වැඩි හා අදාළ බල ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන් වූ අදාළ දිනයට පූර්වයෙන් වූ වසර 05 තුළ අධිකරණයෙන් දඬුවම් ලබා නොමැති, රැස්වීමට සහභාගී වන සියලු දෙනාටම ඡන්ද අයිතිය ලැබිණි. එහෙත් ගම් සභාවට තේරී පත්වීමට නම් වයස අවු.25 ට වැඩිවීම හා තමාගේ නමින් හෝ තම කාර්යාවලේ නමින් රු.200/- ට වැඩි වටිනාකමකින් යුතු දේපළක් සහිත හා රජයේ සේවයෙන් පහකර නොමැති තැනැත්තන් පමණක් සුදුසුකම් ලැබීය. සහිත කාලය වර්ෂ තුනක් විය. ගම්සභා උසාවියක් ද වූ අතර, එහි සාමාජිකයින් 05 ක් වූ අතර, සභාපති පත් කිරීම ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් ද කරනු ලැබූ අතර, ඒ ඒ අවස්ථාවල කුසපත් ඇදීමෙන් ඉතිරි සහිතයින් තෝරා ගනු ලැබිණි. මෙය වර්තමාන ජූරිය සභාවට තෝරා ගැනීමේ ක්‍රමය හා සමාන විය. වරදක් සඳහා නියම කළ හැකි උපරිම දඩය වූයේ රු.20/- කි. 1884 සිට ගම් සභාවේ සභාපති ධුරය හිල බලයෙන් ප්‍රධාන ගම්පතිට (ගම් මුලාදැනවරයාට) පැවරුවද එය සාර්ථක ක්‍රමයක් නොවීය.

1892 අංක 18 සනීපාරක්ෂක මණ්ඩල ආඥා පනත

කුඩා නගර සංවර්ධනය කිරීම මේ මගින් අපේක්ෂා කරන ලදී. දිසාපතිවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් වූ මෙම මණ්ඩල රජයේ වැඩ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙක්, සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙක් හා ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් පත් කරන ලද නියෝජිතයින්ගෙන් ද සමන්විත විය.

1928 වනවිට නගර 110 ආවරණය කරමින් සනීපාරක්ෂක මණ්ඩල 19 ක් ක්‍රියාත්මක වූ බව ඩොනමෝර් කොමිෂන් වාර්තාවේ සඳහන් වේ.

1898 අංක 13 පළාත් මණ්ඩල පනත

සීමිත පළාත් මණ්ඩල ප්‍රමාණයක් ස්ථාපනය වූ අතර, මෙහි බලතල ආදිය සනීපාරක්ෂක මණ්ඩල හා සමාන ස්වාභාවයක් දැරීය. පළාත් මණ්ඩලයේ සභාපති ලෙස හිල බලයෙන් දිසාපතිවරයා පත් වූ අතර, හිලලත් හා ඡන්දයෙන් පත් නියෝජිතයින් පිරිසකගෙන් ද මෙය සමන්විත විය. 1928 වනවිට මණ්ඩල 13 ක් ක්‍රියාත්මක වූ බව වාර්තා වී ඇත.

1920 අංක 11 පළාත් පාලන මණ්ඩල

මහනගර සභා හැර සෙසු ප්‍රදේශ වල “දිස්ත්‍රික් සභා” ක්‍රමයක් ආරම්භ කරන ලදී. නාගරික දිස්ත්‍රික් සභා, සාමාන්‍ය දිස්ත්‍රික් සභා හා ග්‍රාමීය දිස්ත්‍රික් සභා ලෙස තුන් ආකාරයක සභා පිහිටුවීමට නියමිත විය. එම සභා පිහිටුවන්නේ ජනතා කැමැත්ත මත පමණකි. දිස්ත්‍රික් සභාවේ ආකාරය තීරණය කිරීමේ දී ප්‍රදේශයේ ජනගහනය සංවර්ධන මට්ටම සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී. නාගරික දිස්ත්‍රික් සභා පිහිටුවන ලද්දේ “සනීපාරක්ෂක මණ්ඩල” හෝ “පළාත් ආණ්ඩු සභා” මගින් පාලනය කිරීමට අපහසු දිස්ත්‍රික්කවලය. සුළු නගර සභා හා ගොඩනැගෙමින් පැවති නාගරිකරණය වර්ධනය වෙමින් පැවති ප්‍රදේශවල සාමාන්‍ය දිස්ත්‍රික් සභා පිහිටුවිය. ග්‍රාමීය සභා පිහිටුවූයේ කැලෑවෙන් ගහන ජනගහණය අඩු වෙළඳාම් සරු නොවන පුළුල් සනීපාරක්ෂක ක්‍රම අවශ්‍ය නොවන ලෙස සැලකූ හා හදිසි ප්‍රවාහන පහසුකම් අවශ්‍ය නොවන ලෙස සැලකූහු දියුණුවෙන් අඩු ප්‍රදේශවලය. මෙම ආයතනවල හිලලත් 04 ක් හා හිල නොලත් 04 ක් වශයෙන් සාමාජිකයින් 08 ක් වූ අතර, පත් කිරීම සිදු කලේ ආණ්ඩුකාරවරයා විසිනි. මීට අතිරේකව මධ්‍යම ආණ්ඩුව හා මෙම ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය කිරීම. අතුරු නීති අනුමත කිරීම මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ මුදල් විවිධ පළාත් පාලන ආයතන වෙත බෙදාදීම, පිහිටුවන පළාත් පාලන මණ්ඩලය තුළින් දැඩි තීරණය කිරීමට 1921.06.15 සිට වෙනම ව්‍යුහයක්/මණ්ඩලයක් පත් කළ අතර, එය හිල ලත් සාමාජිකයින් 05 න් හා හිල නොලත් සාමාජිකයින් 04 න් සමන්විත විය.

ජනතා කැමැත්ත මත සංස්ථාපිත කළ මෙම ආයතන සංඛ්‍යාත්මකව ගතහොත් වසර දහයක (1921-1931) කාලයක් තුළ දී සංස්ථාපනය කර තිබුණේ නාගරික දිස්ත්‍රික් සභා එකොළහක් පමණකි. සාමාන්‍ය හෝ ග්‍රාමීය දිස්ත්‍රික් සභා පිහිටුවීමට නොහැකි වූ අතර, මෙම ආයතන පිළිබඳව ජනතාවගේ විශ්වාසයක් නොමැති වීම එයට හේතු විය.

1924 අංක 09 - ග්‍රාමීය ප්‍රජාව පිළිබඳ පනත

මෙම පනත මගින් ගම්මුලාදැනි කොට්ඨාසයක් හෝ එයින් කොටසක් ගම් සභා ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශ කිරීමේ බලය ආණ්ඩුකාරවරයාට හා මණ්ඩලයට හිමි විය. එම ගම් සභා බල ප්‍රදේශය ගමක් හෝ ගම් කීපයක් ඇතුළත් වන ලෙස උප කොට්ඨාසවලට බෙදීම හා එම උපකොට්ඨාස

වලට මහජන ඡන්දයෙන් ග්‍රාම කමිටු තෝරා ගැනීමද නියම විය. 1928 වනවිට ග්‍රාම කමිටු 657 ක් පිහිටුවා තිබිණි. එක් එක් උප කොට්ඨාසයේ පදිංචි අවුරුදු 18 ට වැඩි පිරිමින්ගේ රැස්වීමක් පළාතේ ඒජන්ත විසින් කැඳවන ලදී. එම ඡන්ද විමසීමට ආසන්න අවුරුදු 05 තුළ අපරාධ වරදකට වරදකරු නොවූ අයට ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය හිමි වූ අතර, කාන්තාවන්ට, යුරෝපීයනට, බර්ගර් ජාතිකයන්ට, වතු කම්කරුවන්ට එම අයිතිය නොලැබිණි. 06ට නොඅඩු සාමාජික සංඛ්‍යාවක් කමිටුවට විවෘත ඡන්දය මගින් පත්කර ගත් අතර, හිල කාලය වසර 03 ට සීමා විය.

පළාත් පාලන ආයතන විකාශයේ විශේෂ අවස්ථා

- 1925 - සමස්ත ලංකා ගම් සභා සම්මේලනය පිහිටුවා ගැනීම
- 1929 - එහි සභාපති ධුරය එස්.ඩබ්.ආර්.ඩී.බණ්ඩාරනායක මහතා පත්වීම
- 1931 - ඩොනමෝර් කොමිෂමේ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම

ඩොනමෝර් කොමිෂමේ යෝජනා අනුව, රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ මහජන නියෝජිතයන්ගේ විධායක කමිටු 07 න් එක් කමිටුවක් පළාත් පාලනය සඳහා වෙන්කරන ලදී. මේ අනුව ආණ්ඩුකාරවරයා සතු වූ බලතල මහජන නියෝජිතයන්ට පැවරීම සිදු විය.

1938 අංක 60 ග්‍රාමීය ප්‍රජාව පිළිබඳ පනත

01. එක් පොලිස් මුලාදැනි කොට්ඨාසයක් එක ඡන්ද කොට්ඨාසයක් ලෙස සලකුණු කළ අතර, ග්‍රාම කමිටු ඇතිකර ග්‍රාම කමිටුවට ඡන්ද කොට්ඨාසයකින් එක් නියෝජිතයෙකු තෝරා එවීමට හැකියාව ලබා දෙන ලදී.
02. ස්ත්‍රී පුරුෂ ඡන්දයකින් තොරව සර්වජන ඡන්ද බලය ලබාදිණි. ඡන්ද අපේක්ෂකයෙකු වීමට නම් රු.200/- නොඅඩු වටිනාකමකින් යුතු දේපළ හිමිකම් අවශ්‍ය විය.
03. පදිංචිය තහවුරු කිරීම පිළිබඳ කාරණය මත වතු කම්කරුවන්ට මෙහිදී ඡන්ද බලය අහිමි විය.
04. ගම් සභාව පොදු මුද්‍රාවක් හා අවිච්චිත්තා පැවැත්මක් ඇති පොදු සංස්ථාවක් බවට පත් වූ අතර, දේපළ තබා ගැනීමට බදු අය කිරීමට අතුරු නීති පැනවීමට එයට බලය හිමිවිය.
05. ඇඟ බද්ද (අතිවාර්ය ශ්‍රමය) ක්‍රියාත්මක කිරීම, බදු අය කිරීම හෝ ගොවිතැන් නොවන අක්කර 05 ට වැඩි ඉඩම් වලින් බද්දක් අය කිරීම (අක්කරයකට ශත 50)
06. අතුරු නීති පැනවීමේ බලතල පුළුල් කිරීම
07. වාර්ෂික විගණනයට නියම වීම
08. පාලනය දුෂිත නම් එම පළාත් පාලන ආයතනය විසුරුවා හැරීමට බලය ආණ්ඩුකාරයාට ලබා දීම.

1939 අංක 61 නගර සභා ආඥා පනත

මෙම ආඥා පනත පනවන විට ක්‍රියාත්මක පැවති යූ.ඩී.ඊ. නගර 27 ක් නගර සභා (Urban Council) බවට නම් කිරීම සිදු විය. **විවිධ ට මෙම පළාත් පාලන ආයතන නම් කරන ලද්දේ පළාත් ආණ්ඩු සභාව ලෙසය. නාම පුවරුවල සඳහන් නාමය වූයේ ද**

විශයි. 1939 -1977 දක්වා කාලය තුළ දී නගර සභා ආඥා පනතට සංශෝධන 44 ක් එකතු කර ඇත. සභාපති ධුරය නිල බලයෙන් හිමිව තිබූ දිසාපතිවරයා වෙනුවට ඡන්දයෙන් සභාපතිවරයා පත් කිරීමට හැකිවන පරිදි ආඥා පනත සංශෝධනය කර ඇත. සහික සංඛ්‍යාව 6-12 දක්වා ප්‍රමාණයකට සීමාවිය. එවකට ඡන්ද බලය හිමිවූයේ අවු.21 ට වැඩි රු.100/- නොඅඩු දේපළ හිමිකාරත්වයක් දැරූ තැනැත්තන්ට පමණකි.

1946 අංක 03 සුළු නගර සභා ආඥා පනත

මෙම පනත ක්‍රියාත්මක වීමත් සමග සනීපාරක්ෂක මණ්ඩල පැවතීම නගර 24 ක සුළු නගර පිහිටුවන ලදී. නගර සභාව හා සමාන වූ බලතල පැවති අතර, සහික සංඛ්‍යාව 3-8 දක්වා සීමාවිය. 1980 සංවර්ධන සභා වලට සුළු නගර සභා පවරන විට සුළු නගර සභා 83 ක් ක්‍රියාත්මක පැවතිණි.

1945 අංක 43 පළාත් පාලන සේවා පනත

ගම් කාර්ය සභාවල සේවකයන් පළාත් පාලන සේවා කොමිෂමට ඇතුළත් කිරීම.

1946 අංක 53 පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම් පනත

මහ නගර සභා, නගර සභා, ගම් සභා ආදී විවිධ පළාත් පාලන ආයතන විවිධ ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ මැතිවරණ, මැතිවරණ කොමසාරිස් යටතට පත් කිරීම, මේ මගින් සිදුවිය. ඡන්ද නාම ලේඛන පිළියෙල කිරීම, ඡන්ද දායකයන්ගේ හා අපේක්ෂකයන්ගේ සුදුසුකම්, මැතිවරණ වියදම් දැරීම, මැතිවරණ පවත්වන ක්‍රමය ආදිය පිළිබඳ මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ විධිවිධාන, පොදුවේ පළාත් පාලන ආයතන වලට ද වලංගු වන ලෙස බලාත්මක කරන ලදී.

1946 අංක 57 පළාත් පාලන පරිපාලන බලය පිහිටුවීම

ගම් කාර්ය සභාවල අධීක්ෂණය පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව යටතට පත්කළ අතර, පළාත් පාලන සහකාර කොමසාරිස්වරුන් මගින් ගම්කාර්ය සභා අධීක්ෂණය කරන ලදී.

1947 වර්ෂයේ දී ගම් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ “ඇඟ බද්ද” අවලංගු කළ අතර, ඒ වෙනුවට එම මුදල හා සරලන මුදල් ප්‍රමාණයක් මධ්‍යම රජය විසින් ගම් කාර්ය සභාවලට ප්‍රදානය කරන ලදී.

1980 අංක 35 දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා පනත

ගම් සභා හා සුළු නගර සභා පනත් යටතේ තිබූ බලතල ද සහිතව, මෙම ආයතන දෙකෙහි කාර්ය භාරයන් හා වගකීම් ද පවරමින් දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා නැමති නව ආයතන ව්‍යුහයක් ඇති කරන ලදී. දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභාවට දිස්ත්‍රික්කයේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ද අයත් වූ අතර, ඔවුන්ගේ සංඛ්‍යාවට එකක් අඩුවෙන් දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභාවට ජනතා නියෝජිතයන් ඡන්ද පැවැත්වීම මගින් තෝරා ගන්නා ලදී. 1981.07.01 දින සිට දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා 24 ට පළාත් පාලන ආයතනවල බලතල ද

ඇතුළුව එවකට අමාත්‍යාංශ විකොළකට අයත් සංවර්ධන විෂයයන් 15 ද අයත් විය. එම දිස්ත්‍රික්කතුළ පිහිටි පළාත් පාලන ආයතන “සංවර්ධන සභා උප කාර්යාල” බවට පත් කරන ලදී. ආයතනික වශයෙන් ගම් සභා 549 හා සුළු නගර සභා 83 ක් අහෝසි විය. මේවායේ නියෝජිත සංඛ්‍යාව 7781 ක් වූ අතර, දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා නියෝජිත සංඛ්‍යාව 156 දෙනෙක් පමණක් වූහ.

ග්‍රාමෝදය මණ්ඩල

ඉහත පළාත් පාලන ආයතන වෙනුවෙන් හඳුන්වා දුන් “ග්‍රාමෝදය මණ්ඩල ක්‍රමය” ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ලක්ෂණ මෙන්ම බලතල අතින්ද දුර්වල වූ ක්‍රමයක් වූ අතර, සුළු නගර සභා හා ගම්සභා අහෝසි කිරීම මගින් ඇති වූ හිඬස පිරවීමට තරම් සාර්ථකත්වයක් අත්කර ගැනීමට අපොහොසත් විය.

1987 අංක 15 ප්‍රාදේශීය සභා පනත

පළාත් පාලන ආයතන වල නිසි නියෝජන ක්‍රමයක් නොමැතිවීම හා දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා හෝ ග්‍රාමෝදය මණ්ඩල වලින් එම කරුණු ඉටු නොවීම ආදී කරුණු මත ප්‍රාදේශීය සභා පනත ඉදිරිපත් කළ අතර, එය 1987.04.16 දින සම්මත කර ගන්නා ලදී. මේ සම්බන්ධ පාර්ලිමේන්තු විවාදයේ දී ප්‍රකාශ වී ඇත්තේ, මනා පළාත් පාලන ක්‍රමයක් දියුණු කිරීමට හා ඒ සඳහා පළාත් පාලන සේවාවන් විධිමත් කිරීම ගමේ තරුණ නායකත්වය ප්‍රාදේශීය සභා තුළින් ඉහළ දේශපාලන වගකීම් දැරීමට පුහුණු කිරීම අරමුණු කොටගෙන මෙම ආයතන ව්‍යුහය හඳුන්වා දෙන බවයි. මෙහිදී මොරගොඩ කොමිෂමේ නිර්දේශය ද අවධානයට ගෙන ඇති බව පෙනෙන අතර, ඒ අනුව (ප්‍රාදේශීය ලේකම්) උප දිසාපති කොට්ඨාස මට්ටමින් පැවති ගම් සභා හා /හෝ සුළු නගර සභා එක ඒකකයක් ලෙස ගෙන ප්‍රාදේශීය සභා පිහිටුවා ඇති අතර, එම ආයතනවල බලතල ප්‍රාදේශීය සභාවට පැවර ඇත.

පළාත් සභා 1987 අංක 42

පළාත් පාලන ආයතන පාලනය හා අධීක්ෂණය ද ඇතුළත් බලතල රාශියක් පළාත් සභාව වෙත පැවර ඇත. පළාත් පාලන ආයතනවල ආකෘතිය හා ව්‍යුහාත්මක කරුණු සම්බන්ධ බලතල තවදුරටත් මධ්‍යම රජය රඳවා ගෙන ඇත. පළාත් සභාවලට ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනය මගින් ලැබී ඇති විෂයන් සම්බන්ධව ප්‍රඥප්ති සෑදීමේ හා එම ප්‍රඥප්ති පළාත තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අයිතිය ද පවතී. පළාත් දෙකක් හෝ තුනක් ඒකාබද්ධ වීමට හැකියාව පවතින අතර, ඒ සඳහා ඒ ඒ පළාතේ වෙන් වෙන්ව ඡන්ද විමසීමක් මගින් කැමැත්ත ලබාගත යුතුය. එක පළාතක් හෝ ඒකාබද්ධ වීමට අකමැති නම් එය ක්‍රියාත්මක නොවේ. ඒකාබද්ධ වුවහොත් එකම පරිපාලන ඒකකයක් බවට පත්ව එකම ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයෙක් හා අමාත්‍ය මණ්ඩලයක් යටතේ පාලනය වේ.

සමාලෝචනය

අතීත ලංකාවේ බලය බෙදුණු ව්‍යුහයක් පැවති බව හා රජ කාලයේ සිට ඒවා විවිධ ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වී ඇති බවද, පෙනේ. බදුලු වැම් ලිපිය, 11 උදය රජුගේ හෝපිරිගම

සෙල් ලිපිය ඒ බවට පැහැදිලි සාක්ෂි දරයි. උඩරට රාජධානියේ නුවර කලාවිය (කෝරළ 05) හත් කෝරළය (කෝරළ 07) නැගෙනහිර ප්‍රදේශයේ, තමන්කඩුව,බිම්තැන්න හා වෙල්ලස්ස ලෙස කෝරළ 03 ක්ද, වශයෙන් පාලන ක්‍රම පැවතී ඇත. ප්‍රදේශ 21 ම බෙදා මහනුවර රාජධානිය පාලනය කර ඇත. මහ දිසා 04 ක් හා ප්‍රධාන ප්‍රදේශ 09 ක් වූ අතර, එවැනි “දිසාවේ” ප්‍රදේශ ලෙස, තුන් කෝරළය, හතර කෝරළය, සත් කෝරළය, උගව , සබරගමුව, මාතලේ, වලපනේ, උඩ පළාත, නුවර කලාවිය,වෙල්ලස්ස බිත්තැන්න තමන්කඩුව ප්‍රදේශ පැහැදිලිව හඳුනා ගත හැකිය. මහනුවර නගරයට ආසන්න ප්‍රදේශ “රට” යනුවෙන් හැඳින්වෙන ප්‍රදේශ වලට බෙදා ඇත. උඩුනුවර,යටිනුවර, තුම්පනේ, භාරස්පත්තුව, දුම්බර හේවාතැට, කොත්මලේ, උඩ බුලත්ගම, පාත බුලත්ගම එම “රටවල්” ය. මෙහි ප්‍රධාන විධායකයා “රටේ මහත්තයා” විය. ගම්සභා වලට වඩා විශාල “රට සභා” නම් ව්‍යුහයක් ද පැවති අතර, රට සභාව මොහොට්ටාල, ලියන රාළ, බද්දේ රාළ, උන්ඩියා රාළ, වැනි නිලධාරීන් හා එක් එක් ගම වෙනුවෙන් ගම් ප්‍රධානීන් ද ඇතුළත් වූ ඒකකයක් විය. මෙහිදී වාරිභූ වාරිභූ කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇත.

පෘතුගීසි හා ලන්දේසි පාලන කාලයන් තුළ ද මෙම බල බෙදීම යම් යම් ප්‍රමාණවලට පැවති අතර, එහි මූලික වෙනසක් වන්නේ ඉංග්‍රීසිගේ පාලන කාලය තුළය. 1833 කෝල්බෲක් ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් අඩු වියදම් හා පහසු පාලනය සඳහා පළාත් සභා ඇති කිරීමක් සමග “ඒකීය” ස්වාභාවය ඇතිවීම හා ප්‍රාදේශීය තත්ත්වයන් අනුව ඒ ඒ ප්‍රදේශ වල බල ව්‍යුහයන් තීන්දු ගැනීමේ ක්‍රියාවලි වෙනස් පරිවර්තනයකට පත් විය. ඉංග්‍රීසි පාලන කාලය තුළදී පවා පළාත් පාලන ආයතන යම් පමණකට හෝ ස්වාධීන හා ප්‍රදේශගත තීරණ ගැනීමේ හැකියාව පැවතිණි. එසේම මුල් කාලයේ ප්‍රදේශවල සුළු ආරවුල් විසඳීමේ සිට ප්‍රදේශයේ සෞඛ්‍ය මංමාවත්, කාණු පද්ධති, නිවාස පමණක් නොව ප්‍රධාන වශයෙන් ජලය හා විදුලිය සේවා සැපයීමේ වගකීම ද පැවතියේ පළාත් පාලන ආයතන වෙතය. පසු කාලයක ඒ වෙනුවෙන් විවිධ ආයතන පිහිටුවා මධ්‍යම රජයේ පාලනයට එම බලතල පවරා ගත් අතර, ප්‍රාදේශීය පාලනයෙන් එම කටයුතු බැහැර විය. ආයුර්වේද මධ්‍යස්ථාන හා රෝහල් පාලනය ද, අද පළාත් පාලන ආයතන වෙතින් බොහෝ දුරට හිලිනී ඇත. ශක්තිමත් පළාත් පාලන ක්‍රමයක් තුළ ජනතා නියෝජිතයන්ට තීරණ ගැනීමේ හා ප්‍රදේශ සංවර්ධන කිරීමේ වැඩි හැකියාවක් පැවතිය ද ඒවා මූල්‍ය බලය හා වෙනත් ආකාර වලින් මධ්‍යම රජයේ “රෂකඩ” බවට පත් කර ගැනීමේ දේශපාලන ක්‍රමවේදයක් නිසා ශක්තිමත් පළාත් පාලන ක්‍රමයක් ගොඩ නංවා ගැනීමේ අවස්ථාව දුර්වල කරගෙන ඇති බව සමහර දේශපාලන විචාරකයන්ගේ මතයයි. මහජනතාව සතු බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඔවුන් වෙතම පැවරීම ඔවුන්ගේ අයිතියක් මිස පාලකයන්ගේ කරුණාව, දයාව, හොඳ හිත, යහපාලනය මත සිදුවන්නක් නොවන බවද අපගේ අවධාරණයට ලක් කිරීම සිදුසුය.

- නීතිඥ නිමල් පුංචිසේවා
 අධ්‍යක්ෂ (නීති)
 මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

මැතිවරණ නිරීක්ෂණය පිළිබඳ නිරීක්ෂණයක්

ලොව අභියෝගාත්මක ම ප්‍රවර්ධන මෙහෙයුම

මැතිවරණයක් යනු භෞතික හා මානව සම්පත අතිශය දැවැන්ත පරමාණයෙන් යොදවනු ලබන කෙටි කාලීන මෙහෙයුමකි. එය අභියෝගාත්මක ප්‍රවර්ධන (logistics) කාර්යයක් වන්නා සේම උපරිම නිවරද්‍යතාව හා කාර්යක්ෂමතාවක් අපේක්ෂිත විශාල වූ අවධානයක් සහිත ක්‍රියාදාමයකි. එවන් ක්‍රියාදාමයක සාර්ථකත්වය මනිනු ලබන්නේ එය කවර තරම් සුපිලිපන්නාවාදයකින් (Integrity) යුක්තව නිමාවට පත් වූයේද යන සාධකය මගිනි. මැතිවරණයක සුපිලිපන්නාව ඔබ ඇගයීමේ මිනුම්දැඩු රාශියක් පවතී. එහෙත් ඒ හැරෙමකට ම සාපේක්ෂව ලෝක මට්ටමින් මැතිවරණයක නිදහස් බව හා සාධාරණත්වය ඇගයීමෙහිලා බරපතල මැදිහත්වීමක් දැක්විය හැකි පාර්ශවය ලෙස පිලිගැනෙන්නේ දේශීය හා විදේශීය මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධානයයි.

මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධානයක් යනු මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධානතම පාර්ශවකරුවෙක් වන අතර මෑත කාලීනව එක් සංවිධාන විශේෂය මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රගතිය සඳහා කැපී පෙනෙන දායකත්වයක් දක්වා ඇත. පොදුවේ දක්නට ඇති ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතාව වන්නේ මැතිවරණ නිරීක්ෂණයෙන් තොරව පැවැත්වෙන මැතිවරණයක යුක්තිසහගත බව සනාථ කිරීම අදවන විට දුෂ්කර කාර්යයක් බවට පත්ව ඇති බවයි.

ජනතා පරමාධිපත්‍යය අනුකූල කිරීම සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක අනුදත් ක්‍රමවේදය මැතිවරණයයි. මෙරටේ ද එහි වෙනසක් නැත. පවත්නා එකම වෙනස වන්නේ ද එතෙක් සුවිශේෂී වරප්‍රසාදයක් ලෙසට සුලු පිරිසකට හිමිව තිබූ ඡන්ද බලය සර්වජන ඡන්ද බලය ලෙසින් මෙරටේ ජනතාව දිනාගන්නා ලද්දේ මීට වසර 88 කට පෙර වීමයි. ඒ එක් අයිතිය දිනූ රාජ්‍යයන් අතර මුල් පෙලේ සිට ගනිමිනි. එදා මෙදා තුර මෙරටේ පවත්වා ඇති මහ මැතිවරණ සංඛ්‍යාව 16 කි. ඊට එක් ජනමත විචාරණයක් ද එකතු කළ යුතුව ඇත. මහ මැතිවරණයක් තරම් වෙසෙස් අවධානයකට ලක් නොවන මැතිවරණයකි, පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම, එහෙත් මෙවර පුංචි ආණ්ඩු ඡන්දය සඳහා පැවති උණුසුම් අසීමාන්තික විය. ලංකාව පුරා එකවර ඡන්ද විමසීමක් පැවැත්වීම, නව මැතිවරණ ක්‍රමයකට මාරු වීම මෙන්ම වසර ගණනාවක ප්‍රමාදය මෙලෙස අවධානය දියුණු කියුණු විමට බලපෑ මූලික හේතූන් ලෙස සැලකිය හැකිය.

ක්‍රියාකාරී මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන

මෙරටේ මැතිවරණ නිරීක්ෂණයට දිගු ඉතිහාසයක් ඇත්තාක් මෙන්ම කලින් කලට සිදු වූ සිවිල් සමාජ මැදිහත්වීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මැතිවරණ නිරීක්ෂණය වඩාත් ක්‍රමවත් වූයේ වසර 1988 පැවති ජනාධිපතිවරණයත් සමඟිනි. අදවන විට මෙරටේ ක්‍රියාත්මක මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන රාශියක් පවතී. මෙවර මැතිවරණ නිරීක්ෂණය සඳහා ක්‍රියාකාරීව එක් වූ එම නිරීක්ෂණ සංවිධාන පහත දැක්වේ.

- නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණයක් සඳහා ජනතා ක්‍රියාකාරීත්වය (PAFFREL)
- මැතිවරණ ප්‍රවණ්ඩක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (CMEV)
- නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණයක් සඳහා වූ ව්‍යාපාරය (CaFFE)
- ජාතික මැතිවරණ නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (NPOC)
- ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා (TISL)
- මානව අයිතිවාසිකම් සඳහා විද්වතුන්ගේ මැතිවරණ නිරීක්ෂණ ජාලය (NEM-IHR)

එහිලා මැතිවරණ ප්‍රවණ්ඩක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (CMEV) හා පැරීරල් සංවිධානය මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ පූර්ණ අනුමැතියෙන් ක්‍රියාකාරී මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන දෙකයි. එහි විශේෂත්වය වන්නේ එක් සංවිධාන දෙකට මැතිවරණයක් පැවැත්වෙන දිනයේ දිවයිනේ පිහිටි ඕනෑම ඡන්ද මධ්‍යස්ථානයක් නිරීක්ෂණ කිරීම සඳහා ස්ථිතික නිරීක්ෂණකයන් යෙදවීමට අවසරය තිබීමයි. මෙකී සංවිධාන දෙක මෙවර නම නිරීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය දියත් කරන ලද්දේ පූර්ව, මැතිවරණ දින හා පශ්චාත් යන කාල පරාසයන් ත්‍රිත්වය කේන්ද්‍ර කර ගනිමිනි. ලබ්ධිමේ මව්වරු සහ දියණියෝ (MDL) සංවිධානය කාන්තාවන්ගෙන් පමණක් සමන්විත මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධානයකි. මෙවර ඔවුන් තම මැතිවරණ නිරීක්ෂණයෙන් ඉවත් වූ හේතුව වූයේ එම සංවිධානය වඩාත් පුළුල්ව කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මැතිවරණ නිරීක්ෂණයට ඔබ්බෙන් ක්‍රියාකාරකම් රැසක් සිදුකිරීමයි.

ඊට සමගාමීව මෙම ඡන්ද විමසීමට පසුබිමින් ගොඩනැගුණු සුවිශේෂී කරුණු සමුදායක් ද පැවතිණි. එකී කරුණු නම්

- මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ප්‍රතික්ෂේපනයෙන් ඉක්බිති පැවැත්වෙන පළමු මැතිවරණය වීම
- නව ඡන්ද ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.
- ලංකාවේ සියලුම පළාත් පාලන ආයතන සඳහා සහිතයන් තෝරා ගැනීම සඳහා එකවර ඡන්ද විමසීමකින් පැවැත්වීම.
- පොලිස් කොමිෂන් සභාව ද, මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව ද ඇතුළත්ව 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් නිර්මිත කොමිෂන් සභාවන්හි සෘජු හා වක්‍ර දායකත්වය මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ලැබුණු පළමු මැතිවරණය වීම.
- ශ්‍රී ලාංකීය මැතිවරණ ඉතිහාසයේ ප්‍රමාණාත්මක ව ඉහළම අපේක්ෂක/අපේක්ෂිතාවන් සංඛ්‍යාවක් එකවර තරඟ බිමට පිවිසීම මැතිවරණය වීම.
- 25% ක කෝට්ටුවක් මගින් කාන්තා දේශපාලන නියෝජනය නීතිගත කරන ලද පසුබිමක් තුළ 32% ක් පමණ වූ අපේක්ෂිතාවන් ප්‍රමාණයක් කොට්ටාශ මට්ටමින් හා සමානුපාතික පදනමින් (අතිරේක ලැයිස්තුව තුළින්) ඡන්ද විමසීම සඳහා ඉදිරිපත් වීම

ව්‍යුහාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක යන කවර අංශයකින් විමසුව ද මෙරටේ 6 වන වරට පැවති පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම, ඊටම අනන්‍ය වූ වෙසෙස් අවධානයක් සහිතව පැවැත් වූ එකක් බව මේ අනුව පැහැදිලිය.

එමෙන්ම ඒ කෙරෙහි ඡන්දදායකයන් තුළ පැවති උනන්දුව ද අධික විය. ඡන්ද භාවිත කිරීමේ ප්‍රතිශතය 72% කි. ඒ මීට වසර 27 කට පෙර පැවති පළමු පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමේ දී 72% ක් ලෙස වාර්තා වූ ඉහළ ඡන්දය භාවිත කිරීමේ ප්‍රතිශතයෙන් අනතුරුව එතරම් ඉහළ ප්‍රතිශතයක් වාර්තා වූ එකම අවස්ථාවයි. මෙවර පැවති පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමේ දී PAFFREL හා CMEV යන සංවිධාන දෙක තම දීපව්‍යාප්ත මැතිවරණ නිරීක්ෂණය මෙහෙයවන ලදී.

මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සැලසුම්

නිරීක්ෂකයන් අනුයුක්ත කිරීමේ දී ඒ ඒ සංවිධාන ක්‍රියාකාරී වන්නේ ඊටම ආවේනික ජාලයක් හරහා වීම විශේෂත්වයකි. පැරීරල් සංවිධානය සර්වෝදය ප්‍රමුඛ දීප ව්‍යාප්ත ස්වේච්ඡා සංවිධාන සාමාජිකයන් තම නිරීක්ෂණය සඳහා යොදවා ගනී. නමුත් CMEV හි ක්‍රමවේදය වන්නේ සෑම මැතිවරණයක් පාසා යම් නිෂ්චිත කාලසීමාවක් සඳහා සුදුසුකම් මත නිරීක්ෂකයන් තෝරා ගැනීමයි. යම් සංවිධානයක් අනුදත් දැක්ම හෝ මෙහෙවර හා නොගැටෙන ලෙස මැතිවරණ නිරීක්ෂණය වඩාත් වෘත්තීමය මට්ටමක් කරා ප්‍රගා කිරීමේ පියවරක් ලෙස CMEV ය මෙම ප්‍රවේශය තම සංවිධානය ආරම්භයේ සිටම අනුගමනය කරන්නකි.

මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ නව ප්‍රවණතා

එක් එක් මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන සාම්ප්‍රදායිකව අනුදත් මැතිවරණ නිරීක්ෂණ ක්‍රමවේද හා සමගාමීව සළකන කල මෙවර මෙකී සංවිධාන දෙකෙහි ම වෙසෙස් අවධානයට පාත්‍ර වූ ක්ෂේත්‍ර ත්‍රිත්වයක් විය.

1. මැතිවරණ කාල සීමාව තුළ කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රවණ්ඩත්වය
2. මැතිවරණ ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරය හා එහි වියදම්
3. ආධාධිපතින පුද්ගලයන්ගේ ඡන්ද භාවිතයට අදාළ පහසුකම් සැලසීම

මෙලෙස ක්‍රියාවට නැගුණු මැතිවරණ නිරීක්ෂණයේ කීරණාත්මක බලවේගයක් වන්නේ ඊට අනුයුක්ත මැතිවරණ නිරීක්ෂකයන්ගේ අපක්ෂපාතීත්වය හා මධ්‍යස්ථ බව පිළිබඳ සපර් කොට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මගින් ප්‍රකාශිත නිරීක්ෂකයන් සඳහා වන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයට අනුගතව අන්තර්ග්‍රහණය කරගත් මෙකී නිරීක්ෂකයන් ඉහත සංවිධාන දෙක හා අනුබද්ධව ක්‍රියාකාරීව කටයුතු කරන ලදී.

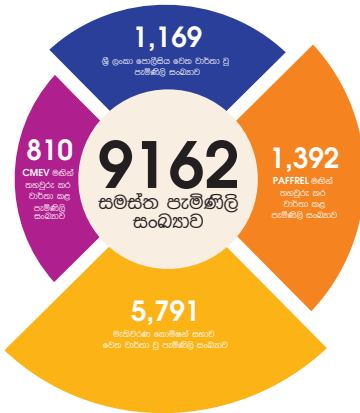
මැතිවරණ ප්‍රවණ්ඩක්‍රියා නිරීක්ෂණය

මෙවර පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීමේ දී පමණක් නොව වසර 2015 පැවති ජාතික මට්ටමේ මැතිවරණ දෙකෙහි දී ම දිස් වූ ප්‍රවණතාවක් ඇත. එනම් ආර්ථිකව හිංසනයට හෝ ප්‍රතිපාක්ෂිකයාගේ දේපළ ඉලක්ක කර ගත් ආක්‍රමණකාරී මැතිවරණ ව්‍යාපාරය ක්‍රමයෙන් අඩුවී යමින් තිබෙන බවයි. එවන් ප්‍රජාතන්ත්‍ර මැතිවරණ ප්‍රචාරයක් වෙනුවට වඩාත් කරලියට පමණ ඇත්තේ ප්‍රතිවාදියා මානසිකව පීඩනයට පත් කරන ආකාරයේ අසත්‍ය හා වෛරය දනවන ප්‍රචාර පතුරුවා හැරීමයි.

ඊට අමතරව රජයේ දේපළ අවතාවිත කිරීම මෙන්ම රජයේ නිලධාරීන් අනිසි ලෙස මැතිවරණ රාජකාරි සඳහා යොදවා ගැනීම ද බහුලව සිදු වීම අනාගත මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ දී නිසැකයෙන් ම වර්ධනය විය හැකි අනියෝගයක් බව පෙනී යයි. එවැනි සිද්ධීන් වාර්තා නොවූ පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කයක් මෙවර ඡන්ද විමසීමේදී දැක්වීමට නොතිබුණි.

පහත දැක්වෙන්නේ මෙවර පැවති පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමේ දී ඒ ඒ සංවිධාන මෙන්ම ආයතන වෙත වාර්තා වූ සමස්ත සිද්ධීන් වල සාරාංශයකි.

මෙලෙස ලබා ගන්නා පැමිණිලි වාර්තාකරණයට පමණක් උපයෝගී කරගෙනහි. මැතිවරණ පැමිණිලි විමර්ශනය සඳහා මැතිවරණ කාලසීමාවේදී මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ආශ්‍රිතව “මැතිවරණ පැමිණිලි පිළිබඳ සොයා බැලීමේ සම්බන්ධීකරණ මධ්‍යස්ථානයක්” පිහිටුවා ඇත. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ දැනට සේවයේ නියුතු සහ විශ්‍රාම ලත් අත්දැකීම් හා මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ විශිෂ්ට පරිචයකින් යුත් නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත පිරිසක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වන මීට ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය සක්‍රීයව දායකත්වය සපයයි. ඊට අමතරව මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන තමන් වෙත ලැබෙන පැමිණිලි මුලිකවම යොමුකරන ස්ථානය ද මෙයයි. නිරීක්ෂණ සංවිධාන සාමාන්‍යයෙන් අනුදැන් ක්‍රියාමාර්ගය වන්නේ යම් පැමිණිලි ලක්ෂණ මාධ්‍ය වෙත මුදාහැරීමට හෝ යම් සිද්ධිමත් වාර්තා වූ වහාම එය උත්සන්න වීමට ප්‍රථම සක්‍රීය මැදිහත්වීමක් කොට අදාළ සිද්ධිය නිරාකරණය සඳහා මැදිහත්වීමයි. එලෙස මෙවර මැතිවරණයේදී ද මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත නියමිත සාකච්ඡා සහිතව මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන මගින් ඉදිරිපත් කරන ලද පැමිණිලි ප්‍රමාණය බොහෝ විය. ඒවා පිළිබඳ කොමිෂන් සභාව දැක්වූ ක්‍රියාමාර්ග මැදිහත්වීම් ඔස්සේ මැතිවරණයේ පාර්ශ්වකරුවන් වන දේශපාලන පක්ෂ සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම් ලැබූ සහනය අතිවිශාල විය. මේ අනුව මෙලෙස මැතිවරණ ආශ්‍රිත පැමිණිලි වෙනුවෙන් ක්‍රියාකාරීව මුලික අතිප්‍රය වන්නේ සෑම අපේක්ෂකයෙක් සඳහාම සම අවස්ථා සහිත තරඟකාරීත්වය නිර්මාණය කරදීමත්, ඡන්දදායකයන් හට තමන් කැමති අපේක්ෂකයෙක් නිදහසේ හා සාමකාමීව තෝරාගැනීම සඳහා පසුබිම සකස්කර දීමත්ය.

එහි විශේෂත්වය වන්නේ ඒ ඒ ආයතන මැතිවරණ පැමිණිලි වර්ග කිරීම හා වාර්තා කිරීම එක් එක් ආයතනවලට අනන්‍ය වූ

ක්‍රමවේදයන්ට අනුව සිදුකිරීමයි. එහිලා නිර්මිත එක් ක්‍රමවේදයක් භාවිතයට නොගැනේ. විශේෂයෙන් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව තම මැතිවරණ පැමිණිලි වාර්තා කිරීමේ දී නිහඬ කාලසීමාව තුළ (Silent Period) වාර්තා වන සිද්ධීන් වෙනම ම ගණනය කරනු ලබන අතර මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන එවැනි සිදු නොකරයි. තවද ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය මැතිවරණ පැමිණිලි වාර්තා කිරීමේදී අනුදැන් සම්ප්‍රදාය වන්නේ ප්‍රධාන කොමිෂන් සභාවේ වර්ග කිරීමයි. එනම් මැතිවරණ කාලසීමාවේ වාර්තා වන සාමාන්‍ය වැරදි (Election Related Normal Crimes) සහ මැතිවරණ හිනි උල්ලංඝණය කිරීම (Violation of Election Laws) වශයෙනි. පැරේල් සංවිධානය සිද්ධීන් වාර්තා කිරීමේදී තහවුරු කළ සහ තහවුරු නොකළ ලෙසින් තම සිද්ධි වාර්තාකරණය සිදුකරනු ලබයි. එහෙත් CMEV තම සංවිධානය ආරම්භයේ පටන් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාදාමය වන්නේ තහවුරු කර ගත් සිද්ධීන් පමණක් බරපතල (Major) හා බරපතල නොවන (Minor) යන කොටස් දෙක යටතේ වාර්තා කිරීමයි. තවද එක් එක් සංවිධාන ඉදිරිපත් කරන සංඛ්‍යා දත්ත අතර ද පැහැදිලි වෙනසක් තිබිය හැකිය. එවන් වෙනසක් සඳහා හේතු පාදක වන කරුණු රාශියකි.

1. මැතිවරණ නිරීක්ෂණය අරඹන ලද දිනය.
2. එකම පැමිණිලි කවර කරුණක් නිසා හෝ දෙවරක් සටහන් වීම, එසේත් නැතිනම් එකම පැමිණිලි පාර්ශ්ව දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් මගින් ඉදිරිපත් කිරීම. (ඉහත වගුවේ දැක්වෙන සංඛ්‍යාවන්ට අනුව මෙවර පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් කාලය තුළ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ලැබී ඇති පැමිණිලි සංඛ්‍යාව ඉතා ඉහළ අගයක් ගන්නා බව පෙනී යයි).
3. අදාළ පැමිණිලි වූ ඡන්ද ආයතනයක් වෙත පමණක් ඉදිරිපත් කිරීම.
4. මැතිවරණ පැමිණිලි ලක්ෂණ ලෙස සටහන් නොවී එය වෙනත් කොටසක් යටතේ සටහන් කිරීම (නිදසුන් : ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය තමන් වෙත මැතිවරණය හා සබැඳි පැමිණිලි ලැබූහ ද ඒ පිළිබඳ ක්‍රියාකිරීමේ දී එය මැතිවරණ පැමිණිලි මොනෙහි (EIB) සටහන් නොකර අපරාධයක් හා සබැඳි පැමිණිලි ලක්ෂණ (CIB) ලෙස සටහන් කිරීමේ ඉඩකඩක් ඇත. එවන් විටෙක සංඛ්‍යා දත්ත අතර පරස්පරතා මතු විය හැක).
5. ඒ ඒ ආයතන හෝ සංවිධාන සතු ආවරණ හැකියාව සහ පිරිස් බලය.

එමෙන්ම මෙම ඡන්ද විමසීමේදී CMEV හා PAFREL ආයතන විසින් තෝරාගත් අධ්‍යක්ෂ සහිත පුද්ගලයින් පිරිසකගේ සේවය මැතිවරණ නිරීක්ෂණය සඳහා ලබා ගන්නා ලද අතර CMEV ආයතනය විසින් එවැනි පුද්ගලයින් 10 දෙනෙකුගේ පමණක් නිරීක්ෂණයන් සඳහා අනුයුක්ත කරන ලදී.

මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන හුදු පැමිණිලි වාර්තා කිරීම හෝ ඒවා මාධ්‍ය වෙත මුදාහැරීම පමණක් සිදු නොකරයි. මැතිවරණයක පැවතිය යුතු ගුණාත්මක බව වඩා වර්ධනය කිරීම සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමත්, ඊට මැදිහත් වීමක් තම නිරීක්ෂණයේ ප්‍රධාන සාධක බවට පත්කරගෙන ඇත. ඊට අමතරව කවර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක වුවද පැවැත්වෙන මැතිවරණයක පැවතිය යුතු ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතිය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සිදුකරන දායකත්වය ද වෙසෙසින් දැක්විය යුතුය. තවද අනාගත මැතිවරණයක පැවතිය යුතු

සුපිළිපත්ත බව රැකගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් සිදුකරන තවත් එක් තීරණාත්මක කාර්යයක් වන්නේ යම් ගැටළුවක් මතු වූ කලෙක අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා මැදිහත් වීමයි. මෙරටේ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය වඩාත් විධිමත් වීම සඳහා බලපෑ එක් ප්‍රධාන සාධකයක් වී ඇත්තේ මෙලෙස මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන වරින් වර අධිකරණය හමුවට ගොස් යම් යම් නීතිමය අර්ථකතන ලබාගැනීමයි. ඡන්ද මධ්‍යස්ථානයක් තුළ යම් ඡන්ද අක්‍රමිකතාවක් සිදු වූ කළ එම ඡන්ද මධ්‍යස්ථානයේ ඡන්ද ප්‍රතිඵල ඉහත කොට වෙනත් දිනෙක අදාළ ඡන්දය පැවැත්වීම සඳහා එවක මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාට බලය ලැබෙන ලද්දේ එලෙස CMEV ය අධිකරණයේ පිහිට පැතු නිසාය. තවද ඡන්ද අක්‍රමිකතා මැඩපවත්වාලීමේ තීරණාත්මක සාධකයක් වූ ජාතික හැදුනුම්පත ඡන්ද භාවිතයේ දී අනිවාර්ය කිරීම සිදුවූයේ පැරේල් සංවිධානය ඊට අදාළ අධිකරණ මැදිහත්වීම ලබාගත් නිසාය.

නීති විරෝධී මැතිවරණ ව්‍යාපාරයේ යෙදෙමින් ජයග්‍රහණය කරන ලද අපේක්ෂකයෙකුට එරෙහිව පැරේල් හා CMEV ය එක්ව මහාධිකරණය හමුවේ ඡන්ද පෙන්සමක් මේ වන විට ගොනුකොට ඇත. ඡන්දදායකයන්ට සංග්‍රහ කිරීමත්, අල්ලස් ලබාදීමත් සිදුකරමින් තමන්ගේ මැතිවරණ ප්‍රචාරක ව්‍යාපාර මෙහෙය වූ අපේක්ෂකයන්ගේ ධුර අහෝසි කිරීම අනාගත මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය නිදහස් හා සාධාරණ වන බවට පත්කිරීම සඳහා හේතුවන අතර එවැනි මැදිහත්වීම් පූර්වාදර්ශ ලෙස ද සැලකෙනු ඇත.

මෙරටේ ක්‍රියාත්මක මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධානවල මෘතකාලීන නැමියාව වන්නේ මෙරට මැතිවරණ කළමණාකරනයේ නිල භූමිකාව උසුලන මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව හා එක්ව කටයුතු කරමින් ඡන්දදායකයන්ගේ අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීමයි.

ඒ අනුව ඉදිරියේ දී නිසැකයෙන්ම සිදුකළ යුතු මැදිහත්වීම් නම් දේශපාලන මූල්‍යකරණයට අදාළ නව නීති හඳුන්වාදීම හා විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ඡන්ද අයිතිය තහවුරු කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීමයි. එය අනාගත මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයෙහි ප්‍රමුඛතම කාරණා දෙකක් බවට පත්කළ යුතුව ඇත.

සමාජනිය

ජනතා පරමාධිපත්‍යය සුරැකෙන්නේ හා නිසි ලෙස අත්‍යය කළ හැකි වන්නේ ඒ පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක මැදිහත්වීමක් කරන සක්‍රීය සිවිල් සමාජ ව්‍යාපාරයක් රටෙහි පැවතුණහොත් පමණක් ය යන්න තවදුරටත් මිත්‍යාවක් නොවේ. එය මෙරටේ කාලාන්තරයක් තිස්සේ අත්දකින ලද සත්‍යයකි. එහිලා මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන ඉටු කරමින් සිටින කාර්යය සඳහා පුරවැසියන්ගේ නොමඳ දායකත්වය තවදුරටත් අඩුබවට ලබාදිය යුතුව ඇත.

- මංජුල ගජනායක,
ජාතික සම්බන්ධීකාරක,
මැතිවරණ ප්‍රවණ්ඩකියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු: අරමුණු සහ ශික්ෂා.

එක රටක්. හැඩැසි ආණ්ඩු ගොඩක්. මේක අපි - අපි ටිකක් මත තේද ඇති කරගන්න මාතෘකාවක්. සන්ධිගත නැත්නම් ලොවටල් ආණ්ඩු ක්‍රමයක් ඇති රටක ආණ්ඩු ගොඩක් තියෙනවා කියන එකයි ප්‍රසිද්ධි. නමුත් ඇත්ත තත්ත්වය තමයි හැම රටකම ආණ්ඩු ගොඩක් තියෙනවා කියන එක. ඒකියයි කියලා කියන රටවලත් ආණ්ඩු ගොඩක් තියෙනවා. හිතන්න අපේ රට ගැන. මධ්‍යම ආණ්ඩුවයි පළාත් ආණ්ඩු නවයයි ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුන්සිය හතළිස් එකයි (ඒ කියන්නේ මහනගර සභා විසි හතරයි, නගර සභා හතළිස් එකයි, ප්‍රාදේශීය සභා දෙසිය හැත්තේ හයයි) සියල්ල ගත්තම එකතුව තුන්සිය පනස් එකක්. ඒ කියන්නේ අපේ රටේ විධිමත්, නිල ආණ්ඩු තුන්සිය පනස් එකක් (351) තියෙනවා. රට පොඩි වුනාට ආණ්ඩුවල අඩුවක් නෑ.

ඒ වගේම මහජන නියෝජිතයින් නවදහස් තුන්සිය හැත්තේ එකක් (9371) ඉන්නවා. පාර්ලිමේන්තුවේ 225 යි. පළාත් සභාවල 455 යි. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල 8690 යි. එහෙම බලනකොට රටේ මුළු ජනගහනයෙන් සෑම 2200 ටම එක නියෝජිතයෙක් ඉන්නවා. 2018 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මැතිවරණයේ ලියාපදිංචි ඡන්ද දායකයින් සංඛ්‍යාව (1,57,60,867) එක්තෝටි පනස් හත් ලක්ෂ හැටදහස් අටසිය හැට හතක්. ඒ අනුව ඡන්ද දායකයින් එක්දහස් හයසිය අසූ දෙකකට එක් නියෝජිතයෙක් (1682:1) ඉන්නවා. මේ අය හරියට වැඩ කළොත් රට ගොඩ නගනවා කියන එක අමාරු වැඩක් නම් නෙවෙයි.

හරියට වැඩ කරන්න නම් මේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලින් ඉටු කරගැනීමට අපේක්ෂා කරන අරමුණු ගැන නියෝජිතයන්ට වගේම ජනතාවටත් අවබෝධයක් තිබිය යුතුයි. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක නියෝජිතයෙක් කියන්නේ ඔහු හෝ ඇය අයිති පක්ෂයට හෝ කණ්ඩායමට පමණක් වගකියන කෙනෙක් නෙවේ. තම බල ප්‍රදේශයේ සියලුම ජනයාට සහ අවසාන වශයෙන් සමස්ථ රටටම වග වියයුතු අයෙක්. ඒනිසා මේ නියෝජිත වගකීම සරල සැකැල්ල දෙයක් නොවන බව මුලින්ම වටහා ගත යුතුයි.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ප්‍රදේශයේ ජනයාගේ ආර්ථික, සමාජ සහ පාරිසරික යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. ඒ සඳහා මහජන සහභාගිත්වය ලබා ගත යුතුමයි. සංවර්ධනය සහ පරිපාලනය සඳහා ජන සහභාගිත්වය ලබා නොගන්නා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක් හෝ නියෝජිතයෙක් වේ නම් එතැන යහ ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදය ට අත් වන්නේ මරණීය ඉරණමක්. මේ

ප්‍රධාන අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා පැති කීපයකින් දක්නට ඇති පරිවාර අරමුණු ගැන අවධානය යොමු කිරීම සහ කැපවීම සිදුවිය යුතුයි.

ඒ අනුව ප්‍රදේශයේ අධ්‍යාපනය, කෘෂිකර්මය, සෞඛ්‍ය පහසුකම්, සමාජ සුඛ සාධනය, යටිතල පහසුකම්, පරිසර ආරක්ෂණය, නිවාස සහ උපයෝගිතා සේවා, ජල සම්පාදනය, කසළ කළමනාකරණය, ක්‍රීඩා සහ සංස්කෘතික කටයුතු, නීතිය සහ සාමය ආරක්ෂා කිරීම, අවකාශ සැලසුම්කරණය සහ ඉදිකිරීම් කටයුතු, ගිනි ආරක්ෂණය සහ මුදවා ගැනීමේ කටයුතු, මාර්ග නඩත්තුව සහ ප්‍රවාහනය, විනෝදාත්මක පහසුකම් සැපයීම, ගැටුම් කළමනාකරණය සහ සමථනය, සහජීවන උපායමාර්ග සකසා ගැනීම, ජනතාවගේ නියෝජිතයින්ගේ නිලධාරීන්ගේ සමාජ-ආර්ථික-දේශපාලන-සංස්කෘතික සාක්ෂරතාව වැඩිදියුණු කිරීම ඒ පරිවාර අරමුණු අතර ප්‍රධානයි.

හැඩැසි ඒ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කරන විට මහජන සහභාගිත්වය ලබා ගත් යුතුමයි. ඒක ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සහ එහි නියෝජිතයින් විසින් පිළිපැදිය යුතු අති මූලික ශික්ෂා පදයයි. එහෙමත් නැත්නම් සමාදම් විය යුතු ශිලයයි.

ඒ නිසා තමයි "පරිපාලන සහ සංවර්ධන කටයුතුවලට අදාළව තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි ජනතාවට ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ඵලදායී ලෙස සහභාගී වීම සඳහා වැඩි අවස්ථා සලසා දීමේ අරමුණ ඇතිව, ප්‍රාදේශීය සභා පිහිටුවීම සඳහා ද එම සභාවල බලතල, කාර්යයන් සහ කර්තව්‍යයන් නිශ්චය කිරීම සඳහා ද ඊට සම්බන්ධ හෝ ආනුෂංගික සියලු කරුණු සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම පිණිස ද වූ පනතකි." කියලා ප්‍රාදේශීය සභා පනත නම් කරන්නේ.

සාමාන්‍යයෙන් කියන දෙයක් තමයි හැම දෙයකටම ඉහළින් නීතියක් තියෙනවා කියන එක. අපේ රටේ එහෙම නෑ කියලා හිතෙනවනම් මොහොතකට ඒ සිතුවිල්ල අමතක කරන්න. රාජ්‍ය පාලනය සිදුවිය යුත්තේ නීතියට යටත්ව. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුත් එහෙමයි. නීති හදාගෙන තියෙන්නේ හැමෝගේම එකඟතාව මත. ඒ නිසා ඒ නීතිවලට ගරුකරමින් වැඩ කිරීම ඒ කියන්නේ නීතියේ අධිපත්‍යය ට යටත්ව වැඩ කිරීම තමයි දෙවැනි ශික්ෂා පදය.

තුන්වැනි ශික්ෂා පදය තමයි පාරදෘශ්‍යතාව නැතහොත් විනිවිදභාවය රැකීම. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක වැඩ ගැන ඒ කියන්නේ කිරීම්

සහ නොකිරීම් ගැන මුදල් සහ සම්පත් පරිහරණය ගැන අනාගත සැලසුම් ගැන ගිවිසුම් ගැන තොරතුරු ලබා ගැනීමේ අයිතියක් ජනයාට තියෙනවා. ඒ බව දැනගෙන ඒ අයිතිය සුරැකෙන ලෙස නියෝජිතයින්, නිලධාරීන් සහ ජනතාව කටයුතු කල යුතුයි.

හතර වෙනි ශික්ෂා පදය තමයි වග විමට නැතහොත් වගදන්තර දීමට බැඳී සිටිය යුතුයි කියන එක. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ දී ජනතාව, නියෝජිතයෝ සහ නිලධාරීන් යනුවෙන් තුන් කට්ටුවක් ඉන්නවා. මේ තුන් කට්ටුව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ කිරීම්, නොකිරීම්, අය සහ වැය සම්බන්ධයෙන් එකිනෙකාට වගදන්තර බැඳිය යුතුයි.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ කටයුතු සිදුවිය යුත්තේ ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ අනුමැතිය සහිතව. හැමෝට ම එකඟ විය හැකි ආකාරයේ තීන්දු තීරණවලට යෑම ඉතා වැදගත්. විය යන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ප්‍රමුඛ ලක්ෂණයක්. ඒ නිසා පස්වෙනි ශික්ෂා පදය විදියට ජනසම්මතවාදීව කටයුතු කිරීම යන්න සමාදන් විය යුතුයි.

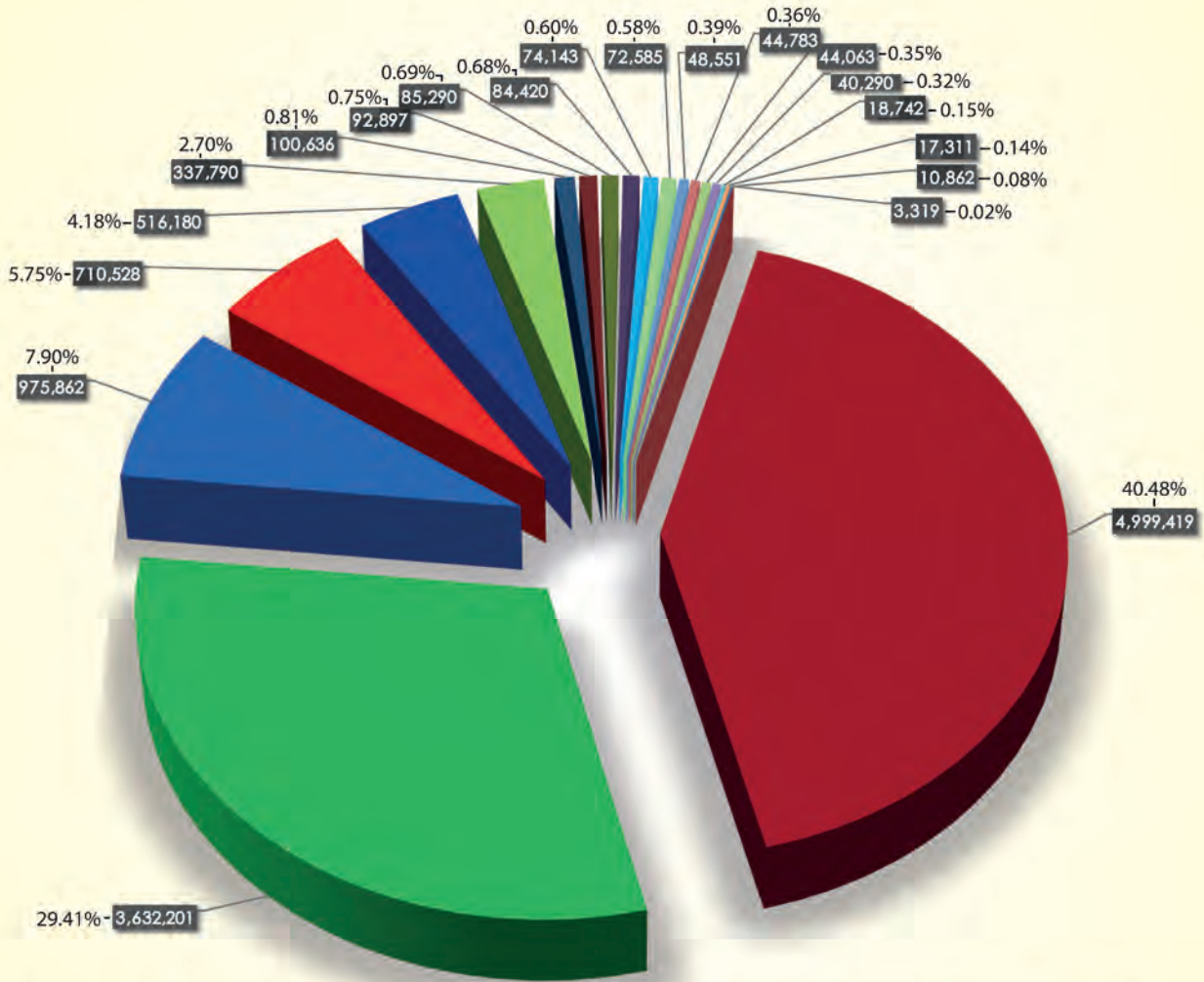
ප්‍රදේශයේ සියලු ජන කණ්ඩායම් සහ සමූහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණ කටයුතුවලට සම්බන්ධ කර ගත යුතුයි. කිසි ම කණ්ඩායමක් සමූහයක් බැහැර කළ යුතු නැහැ. ආගම, භාෂාව, ජාතිය, ගැහැණු පිරිමිකම, කුලය, ප්‍රදේශවාද සලකමින් කිසිවෙක් බැහැර නොකළ යුතුයි. ඒ කියන්නේ සියලු දෙනාට සාධාරණ ඉඩක් දිය යුතුයි. ඒ සඳහා සමාදන් විය යුතු ශික්ෂා පදය තමයි සාධාරණත්වය.

ඒ වගේ ම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවට අනාගත දැක්මක් තිබිය යුතුයි. ඒ දැක්ම කෙටි කාලීන, මාධ්‍ය කාලීන සහ දිගු කාලීන විය හැකියි. දැනගෙන ගියොත් කතරගම. නොදැන ගියොත් අතරමඟ. ඒ අනාගත දැක්ම මත පිහිටා සාමූහිකව ඒ දැක්ම සහ අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට නියෝජිතයින් සහ නිලධාරීන් කටයුතු කල යුතුයි. ජනයා ඊට මැදිහත් සහය ලබා දිය යුතුයි. ඒ සඳහා කුඩා උත්තේජනයක් සැපයීම තමයි මේ ලිපියේ අරමුණ වූනේ.

- ධම්ම දිසානායක.
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යාව සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයන අංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය.

2018.02.10 දින පැවති පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීමේ පක්ෂ හා ස්වාධීන කණ්ඩායම් ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව

■ ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ - 4,999,419 ■ ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ - 710,528 ■ ලංකා කම්කරු කොංග්‍රසය (දේශපාලන අංශය) - 100,636 ■ අභිල ඉලංකෙයි මහජන කොංග්‍රසය - 84,420 ■ විසමුතු ප්‍රගතිශීලී සංධානය - 48,551 ■ එක්සත් ජාතික නිදහස් පෙරමුණ - 40,290 ■ ස්වාධීන කණ්ඩායම 2 (මහරගම නගර සභාව) - 44,783 ■ ස්වාධීන කණ්ඩායම 1 (බණ්ඩාරවෙල නගර සභාව) - 3,319	■ එක්සත් ජාතික පක්ෂය - 3,632,201 ■ ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය - 516,180 ■ ඉලංකෙයි තමිල් අරඹු කවිලි - 337,790 ■ අභිල ඉලංකෙයි තමිල් කොංග්‍රසය - 85,290 ■ ද්‍රවිඩ එක්සත් විමුක්ති පෙරමුණ - 72,585 ■ තමිල් මික්කල් විවුදලෙල් පුලිකල් - 44,063 ■ ජාතික ජනතා පක්ෂය - 17,311 ■ ස්වාධීන කණ්ඩායම 1 (මහරගම ප්‍රාදේශීය සභාව) - 18,742 ■ ස්වාධීන කණ්ඩායම (බේරෑවල ප්‍රාදේශීය සභාව) - 10,862

- සටහන :
01. යම් පක්ෂයක්, සමස්ත දිවයිනෙන්ම ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව 25,000 ඉක්මවා ඇත්නම් පමණක් මෙම සටහනට ඇතුළත් කර ඇත.
 02. බණ්ඩාරවෙල මහ නගර සභාව, මහරගම මහ නගර සභාව, බේරෑවල නගර සභාව හා මහරගම ප්‍රාදේශීය සභාව යන පළාත් පාලන ආයතනවල බහුතර මන්ත්‍රී ධුර සංඛ්‍යාව, ස්වාධීන කණ්ඩායම් විසින් ලබාගෙන ඇති හෙයින් එකී ස්වාධීන කණ්ඩායම ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව වෙන් කර මෙම සටහනෙහි දක්වා ඇත.

කරන ලදී. මෙම පනතට අනුව සෑම පළාත් පාලන ආයතන බල ප්‍රදේශයකම මුළු සහිත සංඛ්‍යාවෙන් 60%ක් කොට්ඨාසවලින් ජයග්‍රහණය කරනු ලබන සහිතයන්ගෙන් හා ඉතිරි 40% න් අමතර තැනැත්තන්ගේ ලැයිස්තුවෙන් හෝ අපේක්ෂකයන්ගේ ලැයිස්තුවෙන් තේරීපත් නොවූ අපේක්ෂකයන්ගෙන් සම්පූර්ණ කළ යුතුය. 2016 අංක 01 දරණ පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් පනතට අනුව සභාවක සහිතයින් සංඛ්‍යාව 25%ක කාන්තා නියෝජනය අනිවාර්ය කරන ලදී.

තරඟ කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂ හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම් ඒ ඒ දේශපාලන පක්ෂය හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම සමස්ථ පළාත් පාලන බල ප්‍රදේශය තුළින්ම ලබාගත් මුළු ඡන්ද සංඛ්‍යාවට සමානුපාතිකව ඔවුන්ගේ සහිත ධුර සංඛ්‍යාව තීරණය කරනු ලැබිය යුතුය. ඒ අනුව පෙනීයන්නේ මෙම ක්‍රමය 100% ක් ම සමානුපාතික ක්‍රමය මත සහිත සංඛ්‍යාව තීරණය වන්නා වූ ක්‍රමයක් බවයි. එමෙන්ම සහිතයන් පත්වීමේදී කොට්ඨාස සඳහා ඉදිරිපත්ව ජයග්‍රහණය කළ සියළුම අපේක්ෂකයන් අනිවාර්යයෙන්ම එම කොට්ඨාසය නියෝජනය කරමින් සභාවට පත්වීම සිදුවේ. ඒ අනුව කොට්ඨාසයට වගකියන සහිතයෙකු මෙම ක්‍රමය තුළ තේරීපත්වීම අනිවාර්යයෙන්ම සිදුවේ.

යම් පක්ෂයකට හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමකට සමානුපාතිකව ලැබිය යුතු සහිත ධුර සංඛ්‍යාවට වඩා ඔවුන් ජයග්‍රහණය කර ඇති කොට්ඨාස සංඛ්‍යාව අඩු වන්නේ නම් ජයග්‍රහණය ලැබූ කොට්ඨාස සඳහා තේරීපත් වූ සහිතයින්ට අමතරව හිමිවන සහිත ධුර සංඛ්‍යාව සඳහා අමතර තැනැත්තන්ගේ ලැයිස්තුවෙන් හෝ අපේක්ෂකයන්ගේ ලැයිස්තුවේ තේරීපත් නොවූ අපේක්ෂකයන් අතුරින් සහිතයින් නම් කිරීමට පක්ෂ ලේකම් වරයාට හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම් නායකයාට බලතල ඇත.

විසේම යම් පක්ෂයක් හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක් ඔවුන් ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාව අනුව සමානුපාතිකව හිමිවිය යුතු සහිත සංඛ්‍යාවට වඩා කොට්ඨාස මට්ටමින් ජයග්‍රහණය කර තේරීපත්වී ඇති සහිත සංඛ්‍යාව වැඩි වුවහොත් එම වැඩි වන සංඛ්‍යාවට සමාන ගණනකින් සභාවේ මන්ත්‍රී සංඛ්‍යාව ඉහල යාමක් සිදුවිය හැක. තවද වැඩිවන ආසන සංඛ්‍යාව ඒල්ලෙන ආසන(Over Hang) ලෙස හඳුන්වයි. මෙසේ සහිත ධුර සංඛ්‍යාව වැඩිවීමක් සිදු නොවුවහොත් අනෙකුත් දේශපාලන පක්ෂ හා ස්වාධීන කණ්ඩායම් විසින් ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාවට සමානුපාතිකව ඔවුන්ට සහිතධුර ලබාදීමට හැකියාවක් නොමැති හෙයින් එම ඡන්ද දායකයන් හට සිදුවිය හැකි අසාධාරණය වැළැක්වීම සඳහා ඒල්ලෙන ආසන (Over Hang) මෙම පනත තුළ නිර්මාණය වී ඇත.

මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ පැවති මැතිවරණ ක්‍රම දෙකට වඩා සාධනීය ලක්ෂණ මෙම ක්‍රමය තුළ තිබෙන බවත් හඳුනාගත් යම් ගැටළු නීතිමය ප්‍රතිපාදන තුළින් නිවැරදි කර මෙම ක්‍රමය තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කිරීම වඩාත් ප්‍රයෝගික බවයි.

- සමන් ශ්‍රී රත්නායක
අතිරේක මැතිවරණ කොමසාරිස් (පළාත් පාලන සේවා විසීම)

මිශ්‍ර සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය

1977 දී බලයට පත් වූ ආණ්ඩුව විසින් එතෙක් පාර්ලිමේන්තු හා පළාත් පාලන ආයතන සඳහා යොදාගනු ලැබූ සරල බහුතර ඡන්ද ක්‍රමය නැතහොත් වැඩිම ඡන්ද සංඛ්‍යාවක් ලබාගත් අපේක්ෂකයන් නියෝජිතයන් වශයෙන් තෝරා ගැනීමේ (First Past the Post Voting - FPP) මැතිවරණ ක්‍රමය වෙනුවට සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය (Proportional Representation System - PR) හඳුන්වා දෙන ලදී.

1979 දී හා 1983 දී මහ නගර සභා, සුළු නගර සභා ඡන්ද විමසීම් සඳහා පමණක් මනාප රහිතව සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙහිදී වැඩිම ඡන්ද ගත් පක්ෂය හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමට බොහෝ ආසන 02ක් හිමි වූ අතර සහිතයෙකු තේරීපත් වීමට අවම වශයෙන් ප්‍රකාශිත ඡන්දයෙන් 12.5% ක ඡන්ද ප්‍රමාණයක් ලබා ගත යුතු විය. එමෙන්ම මෙහි දී මනාප සලකුණු කිරීමක් සිදු නොවූ බැවින් නාමයෝජනා පත්‍රයේ ඉහළ සිට පහළට වූ ප්‍රමුඛතාව අනුව සහිතයින් තේරීම සිදු කරන ලදී. මෙම ලැයිස්තු ක්‍රමයට පැන නැගුණු විරෝධතා නිසා 1987 පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමේ දී මනාප ක්‍රමය සහිත සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය හඳුන්වා දෙනු ලැබූව ද ඉන්දු-ලංකා ගිවිසුම හේතු කොට ගෙන ඡන්ද විමසීම කල් තැබිණි. එබැවින් මනාප ක්‍රමය පළමුව ක්‍රියාත්මක කරන ලද්දේ 1988 පළාත් සභා ඡන්ද විමසීමට වූ අතර ඉන්පසුව 1989 දී පැවති පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයට ද මෙම මනාප ක්‍රමය යොදාගන්නා ලදී.

සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය තුළ ඡන්ද කොට්ඨාසය විශාල තුම් ප්‍රදේශයක ව්‍යාප්තව පැවතීම තුළින් එතෙක් ජනතාවට හුරුපුරුදුව තිබූ කොට්ඨාසයට නැතහොත් ආසනයට වගකියන මන්ත්‍රීවරයෙකු/ සහිතයෙකු නොමැතිවීම නිසා සමානුපාතික දායකයින්ට නමින්ගේ ගැටලු විසඳා ගැනීමට අවශ්‍ය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට ස්ථිර නියෝජිතයකු නොමැති විය. එමෙන්ම විශාල තුම් ප්‍රදේශයක් පුරා ඡන්ද කොට්ඨාසය පැතිර තිබීම හේතුවෙන් අපේක්ෂකයන්ට ස්වකීය මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු වෙනුවෙන් විශාල වශයෙන් වියදම් දැරීමට සිදුවීමත් මූල්‍යමය නොවන වෙනත් සම්පත් විශාල වශයෙන් භාවිතා කිරීමට සිදුවීමත් නිසා මෙම ක්‍රමය පිළිබඳව බොහෝ දාර්ශ්වයන්ගේ විරෝධතා මතුවිණ. විසේම පක්ෂ සහ නිපුණතාව හෙබි අපේක්ෂකයන් ඡන්ද විමසීම සඳහා තරඟ කළ ද ඔවුන් පරදා මූල්‍යමය වශයෙන් ශක්තිමත්

නුසුදුසු පුද්ගලයින් හා ජනප්‍රියතාවෙන් යුත් අපේක්ෂකයින් තේරී පත්වීමේ ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබිණි. එබැවින් මෙම ඡන්ද ක්‍රමය පිළිබඳව විවිධාකාර චෝදනා මතු වූ බැවින් නව ඡන්ද ක්‍රමයක් පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තු තේරීම්කාරක සභාවක් මගින් වාර්තාවක් සකස් කර ගරු පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මෙම තේරීම්කාරක සභා යෝජනාවන් හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අතීතයේදී භාවිතා කළ FPP හා PR ක්‍රමයන් දෙකෙහි සාධනීය ලක්ෂණ එකතු කොට නව මිශ්‍ර සමානුපාතික ඡන්ද ක්‍රමයක් හඳුන්වාදෙන ලදී. මෙය පළමුවෙන්ම පළාත් පාලන ආයතන සඳහා හඳුන්වාදීමට අවශ්‍ය නීතිමය ප්‍රතිපාදන පාර්ලිමේන්තුව විසින් සකස් කරන ලද අතර ඒ අනුව 2012 නොවැම්බර් මස 15 වන දින ගරු කටානයකතුමා විසින් සහතික කරන ලද 2012 අංක 22 දරන පළාත් සභා ඡන්ද විමසීම (සංශෝධන) පනත මගින් පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම කොට්ඨාස සහ සමානුපාතික යන ලක්ෂණ දෙකම ඇතුළත් මිශ්‍ර ක්‍රමයකට පැවැත්විය හැකි බව නීතිගත කළහ. එහිදී කොට්ඨාස ක්‍රමයට 70% ක් හා සමානුපාතික ක්‍රමයට 30% ක් ලෙස සමන්විත විය යුතු බව තීරණය විය.

ඒ අනුව පළාත් පාලන විෂයභාර අමාත්‍යවරයා විසින් එක් එක් පළාත් පාලන ආයතනයට අදාළ කොට්ඨාස සංඛ්‍යාව හා එම කොට්ඨාසවල සීමා නිර්ණය කිරීම සඳහා ජයලත් රවී දිසානායක මහතාගේ සභාපතිත්වයෙන් පංච පුද්ගල කමිටුවක් පත් කළ අතර එම කමිටුව විසින් සකස් කරන ලද ජාතික සීමා නිර්ණ කමිටු වාර්තාව 2015 අගෝස්තු 21 වන දින ජනාධිපතිවරයා විසින් ප්‍රසිද්ධියට පත් කරන ලදී. පළාත් පාලන ආයතන විෂයභාර අමාත්‍යවරයාට පැවරී ඇති බලතල අනුව එකී කමිටු වාර්තාව සමාලෝචනය කිරීම සඳහා අසෝක පීරිස් මහතාගේ සභාපතිත්වයෙන් නව කමිටුවක් 2015 ඔක්තෝබර් මස 22 වන දින පත් කළ අතර එම කමිටුවේ සමාලෝචන වාර්තාව 2017 පෙබරවාරි 17 වන දින ප්‍රසිද්ධියට පත් කරන ලදී.

තවද 2012 අංක 22 දරන පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම් (සංශෝධන) පනතේ හඳුනාගත් ද්‍රෝණ නිවැරදි කිරීම සඳහා 2017 අංක 16 දරන පළාත් පාලන සංශෝධන පනත පාර්ලිමේන්තුවේ සම්මත වීමෙන් පසුව 2017 අගෝස්තු 21 වන දින ගරු කටානයකතුමා විසින් සහතිකය සටහන්

ECHU ELECTION COMMISSION OF SRI LANKA Special Discussion on Security Measures Legal Authorities Elections 2018

ජර්මානු ඡන්ද ක්‍රමය

පසුගිය පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීමේ දී මිශ්‍ර සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය භාවිතා කර ඡන්ද විමසීම පැවති අතර මෙම ක්‍රමය සාර්ථකව භාවිතා කරන රටක් විදිනට ජර්මනිය හැඳින්විය හැකිය. මෙම ලිපිය මගින් එම ජර්මානු ඡන්ද ක්‍රමය සම්බන්ධව සරල අවබෝධයක් පාඨකයාට ලබා දීමට ලියුම්කර විසින් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

ජර්මානු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මූලික හරයාත්මක පදනම සපයනු ලබන්නේ ජර්මානු ව්‍යවස්ථාවේ 20 ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් "All Power Comes from the People" යන්න මගිනි. එනම් ජනතාවගේ පරමාධිපත්‍ය බලය මගින් අනෙකුත් සියලුම දේශපාලන බලයන් හටගන්නා බවයි.

දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ජර්මනිය දෙකඩ වූ අතර බටහිර ජර්මනිය විසින් 1949 වසරේ සිට මිශ්‍ර සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමයේ විවිධ ස්වරූප අත්හදා බලන ලදී. 1990 දී ජර්මනිය එක්සේසත් වූ පසු ජර්මනියේ භාවිතා වන ඡන්ද ක්‍රමය යොදා ගනී.

ඡන්දදායක විමට ඇති සුදුසුකම

වයස අවු:18 වැඩි ජර්මනිය තුළ පසුගිය වසර 25 තුළ මාස 03කට නොඅඩු කාලයක් විදිනට වාසය කළ, අපරාධමය දඬුවම් නොලද පුරවැසියන්ට ඡන්ද බලය හිමිය.

බුන්ඩස්ටැග් යනු කුමක්ද?

බුන්ඩස්ටැග් යනු ජර්මානු පාර්ලිමේන්තුවයි. මෙම ජර්මානු පාර්ලිමේන්තුව සඳහා වසර හතරකට වරක් මන්ත්‍රීවරු තෝරා පත් කර ගන්නා අතර බුන්ඩස්ටැග් හි ඡන්දයෙන් රජයේ ප්‍රධානියා වන චාන්සලර්වරයා තෝරා ගනු ලබයි.

ලාන්ඩ් යනු කුමක්ද?

ජර්මනිය ප්‍රාන්ත 16කින් සමන්විත වන අතර මෙම එක් ප්‍රාන්තයක් ලාන්ඩ් ලෙස හැඳින්වේ. මෙම ලාන්ඩ් කොට්ඨාස 299කට බෙදා ඇත.

ද්විත්ව ඡන්ද

ජර්මානු ඡන්ද ක්‍රමයේ සුවිශේෂී ලක්ෂණය ද්විත්ව ඡන්ද ක්‍රමය වනම් එක් පුද්ගලයෙකුට ඡන්ද දෙකක හිමිකමක් තිබීමයි.

පළමු ඡන්දය

පළමු ඡන්දය මගින් අදාළ ඡන්ද දායකයාට තමන්ගේ කොට්ඨාසයේ මන්ත්‍රීවරයා තෝරා ගැනීම සඳහා භාවිතා කළ හැකිය.

දෙවන ඡන්දය

දෙවන ඡන්දය මගින් පාලන බලය ලබා දිය

යුතු යැයි ඡන්ද දායකයා අපේක්ෂා කරන පක්ෂය වෙනුවෙන් භාවිතා කළ හැකිය.

මෙම ලබා දෙන දෙවන ඡන්ද ප්‍රතිශතය අනුව 5%කට වඩා වැඩියෙන් ඡන්ද ලබාගත් පක්ෂ අතරින් එක් එක් පක්ෂයට ජර්මානු පාර්ලිමේන්තුව තුළ හිමිවන සභික ධූර

16 වන ජර්මානු පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයට භාවිතා කල අදර්ශ ඡන්ද පත්‍රිකාවකි

සංඛ්‍යාව තීරණය වේ. එම සභික ධූර ප්‍රමාණයේ පළමු ඡන්දය අනුව සෘජුව කොට්ඨාස මට්ටමින් තේරපත් වූ ප්‍රමාණය අඩු කළ විට එන සභික ප්‍රමාණය පක්ෂ විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ ලැයිස්තුව මගින් තෝරා ගනු ලබයි. යම් හෙයකින් පක්ෂ විසින් ප්‍රතිශතාත්මකව ලබන ආසන ප්‍රමාණයට වඩා ඔවුන් විසින් කොට්ඨාස මට්ටමින් පළමු ඡන්දය මත හිමි කරන ගෙන සිටින ආසන ප්‍රමාණය වැඩි විට එම අවස්ථා "චල්ලෙන ආසන" (Overhang seats) ලෙස හැඳින්වේ ජර්මානු ඡන්ද ක්‍රමයේ ඉතා සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් ලෙස මෙම චල්ලෙන ආසන හැඳින්විය හැකිය. පසුගිය ජර්මානු මැතිවරණයේ දී එම චල්ලෙන ආසන ප්‍රමාණය සියයට අධික ප්‍රමාණයක් ඉක්මවා තිබිණ එය මැතිවරණයේ අවසාන ප්‍රතිඵලයට තීරණාත්මක දායකත්වයක් දරන ලදී.

ජර්මානු ඡන්ද ක්‍රමයේ වාසි

- සෑම ඡන්දයකම එක හා සමාන වටිනාකමක් ලැබීම.
- කොට්ඨාස මට්ටමින් ප්‍රාදේශීය නියෝජිතයන් ලැබීම.
- සෘජු තරඟ කිරීමට අකමැත්තක් ඇති විවිධ ක්ෂේත්‍ර වල ප්‍රාමාණිකයන් සමානුපාතික ලැයිස්තුව මගින් පාර්ලිමේන්තුව නියෝජනය කිරීමට හැකිවීම.

- 5% අවම සීමාව හේතු කරගෙන අසාමාන්‍ය අසාධරණ සමානුපාතික නියෝජනයක් හට නොගැනීම.

ජර්මානු ඡන්ද ක්‍රමයේ අවාසි

- සමාන්‍ය ඡන්දදායකයා හට වටහාගැනීමට අපහසු තරමක් සංකීර්ණ ක්‍රමයක් වීම.
- ලැයිස්තු මන්ත්‍රී ක්‍රමය සෘජු නියෝජන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට පටහැනි වීම.
- තනි පක්ෂයකට බහුතරයක් දිනා ගැනීමට අපහසු වීම.

ජර්මානු ඡන්ද ක්‍රමය තුළින් බිහිවෙන ආණ්ඩු බොහෝවිට සහාය ආණ්ඩු වන අතර ජර්මනිය තුළ පවතින සමාජ ආර්ථික සුවිශේෂී ලක්ෂණ සැලකූ විට මෙම ඡන්ද ක්‍රමය ජර්මනිය තුළ සාර්ථකය.

- ශ්‍රී ලංකා බොරලැස්ස

සහකාර මැතිවරණ කොමසාරිස් (පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම්)

දියඹ සිහිලස විදින්නට
එන්න බැස මේ විසල්
ගඟලට
පිහින පිහිනා ඔබමොබ
එන්න සැක නැතිව
ගඟලට...

ගං දූල තැවී තැවී
දියන විමසීම රිසි නැත
එන්න පිය මැන
ගඟලට...

කැමති දිය රැළක සැනහෙන්න
කැමති නම් ගංදිය නවතන්න
කොතැනකින් හෝ එය අරඹන්න
එන්න විගසින් ගඟලට...

මේ ගංදිය,
ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය,
අනෙකාගේ නොවේ
නුඹගේ විතරමය
ඒ උරුමය රකින්නට
ගංදියට එළඹිය යුතු ය
පළමුව...

- ලිලනාත් වික්‍රමආරච්චි
සහකාර මැතිවරණ කොමසාරිස්
(පොළොන්නරුව)

රාත්‍රීය පුරා අවදියෙන්

දේශපාලකයන් තම ප්‍රතිපත්තිවලට අනුව කටයුතු නොකර රටේ යකා නටන විට, තමන්ගේ සහ තම රටේ අනාගතය සමඟ සෙල්ලමක නිරත වන විට, පුරවැසියන්ට ඇති විකල්පය කුමක් ද? තවත් වසර ගණනාවකින් පසු වලඹෙන මහජන ඡන්දයක දී ප්‍රතිවිරෝධී පාක්ෂික අපේක්ෂකයා ජයග්‍රහණය කරවීමට බලා සිටීමද? වෙනස් නමකින් හා වෙනත් පාටකින් යුතු එකම අක්‍රමවත් අඛණ්ඩ දේශපාලන පද්ධතියේ ම කොටසක් තෝරා ගැනීම ද? පුරවැසියා තමා ව ම රවටා ගැනීම හැර ඉන් සැබෑ ගැටළුවට විසඳුම් ලැබෙනවා ද? තමන්ගේ නියෝජිතයා විය යුතු පාලකයන් තමන් ව නොතකා ඔවුන්ගේ සිතැති ලෙස රට තව තවත් අගාධයකට ගෙන යාමට ඉඩදිය යුතු ද? දේශපාලනය ඔවුන්ට පමණක් වෙන් වූ, සෙස්සන් “බකං නිලං” සිටිය යුතු දෙයක් ද? 2016 වසරේ මාර්තු 31 වැනි දින ප්‍රංශ පුරවැසියන් පිරිසක් තීරණය කළේ එය වියේ නොවන සහ නොවිය යුතු බවයි. මිලුර විරෝධතා රැලියේ දී තමන් නිකන්ම ‘ගෙදර නොයා යුතු බව තීරණය කළ ඔවුන් 31 වැනි දින පැරිසියේ ප්‍රසිද්ධ මහජන වතුරසුයක් වන Place de la Republique (Republic Square) වෙත සමාජයේ විවිධ ස්ථරයන්හි පිරිසක් එක් වන්නට වුණා. ප්‍රධාන වශයෙන් උසස් අධ්‍යාපන සිසුන්, විශ්ව විද්‍යාල සිසුන්, වෘත්තීය සංගම් සහ මහාචාර්යවරුන්, දොස්තරවරුන්, වෙළෙඳුන් සහ රියදුරන් ආදී විවිධ වෘත්තීය සංගම් ද මෙහි එක් වුණා. වතුරසුයේ වාසිගත් ඔවුන් එකිනෙකා අත මයික්‍රොෆෝන් යවමින් තම අදහස් ප්‍රකාශ කරමින්, සංවාදයන්හි නිරත වෙමින් රට වෙනුවෙන් තම හඬ ජනගහන කරන්නට මුළු රාත්‍රීය පුරාම ක්‍රියා කළා.

ඉන්පසු විරෝධතාකරුවන් වතුරසුය අත්පත් කර ගන්නට කටයුතු කළා, පළමු වන දින බාධා එල්ල වුණත් පසුදින ඔවුන් නැවත පැමිණියා. දිනපතාම සවස් කාලය වන

විට වතුරසුය වෙත වඩ වඩාත් පිරිස් ඇදී එන්නට වුණේ ප්‍රංශ රජය විශාල ලෙස කලබලයට පත් කරවමින්. ඔවුන් එසේ විරෝධතා රැළි සහ සංවාද සඳහා එක්රැස් වුණේ කිසිදු කෙනෙකුගේ හෝ කණ්ඩායමක බලපෑමකින් තොරවයි. පවතින දේශපාලන පද්ධතිය ඔවුන් වසර ගණනක් තිස්සේ දැඩි වෙනසකට සහ අපේක්ෂා භංගත්වයට පත් කර තිබුණා. එම නිසා රජයට, දේශපාලනිකයන්ට සහ ලෝකයට දැනෙන පරිදි තම හඬ අවදි කරන්නට ඔවුන්ට අවැසි වුණා. ස්වකීය අයිතීන්, සිය රට වෙනුවෙන් දේශපාලනයේ නිරත විය යුත්තේ වෘත්තීමය දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් පමණක් නොවන බව ඔවුන් වටහාගෙන සිටියා. මෙසේ ඇරඹුණ ප්‍රංශ ජනතා ව්‍යාපාරය හැඳින්වූයේ Nuit Debout (නුයි දබු) (Up all night - රාත්‍රීය පුරා අවදියෙන්) ලෙසයි. ලෝකයේම විශාල අවධානයක් දිනාගත් මෙම විරෝධතා ව්‍යාපාරය ඇරඹීමට හේතු වූයේ පෙබරවාරි මස දිනක රැස් වූ වෘත්තීමය සංගම්, උසස් අධ්‍යාපනික සිසුන් ප්‍රමුඛ වාමාංශික අදහස් දැරූ පිරිසක්. විශාල ජනතා අවධානයක් සහ ආකර්ෂණයක් ලැබූ Nuit Debout ජනතා ව්‍යාපාරය සතියක පමණ කාලයක් ගතවන විට ප්‍රංශය තුළ නගර 30ක පමණ ව්‍යාප්ත වී තිබුණා. සති 4ක් 5ක් ගතවෙද්දී එය ප්‍රංශය තුළත් ප්‍රංශයෙන් පිට පර්මිනිය, පෘතුගාලය, බෙල්ජියම් ආදී යුරෝපා රටවලත් නගර 300ක පමණ Nuit Debout නාමය යටතේ රාත්‍රී විරෝධතා රැළි පැතිරී ගියා. ස්කොට්ලන්තයේ ග්ලාසගෝ නගරයටත් යුරෝපයෙන් පිට කැනඩාවේ මොන්ට්‍රියල් නගරයේත් මහා මණ්ඩල රැස්වීම් (General Assembly) සඳහා පිරිස් එක්රැස් වුණා. මුලික වශයෙන්ම පැරිසියේ Place de la Republique මුලික කරගෙන විරෝධතා රැළි සහ සංවාද පැවැත්වුණේ ප්‍රංශ ජනාධිපති

ප්‍රංශවා ඔලන්ද් (Francois Hollande) විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද El Khomri Law/ Loi Travail ලෙස හැඳින්වූ යෝජිත කම්කරු නීති ප්‍රතිසංස්කරණවලට විරෝධවයි. ඊට අමතරව බදු වසන් කිරීමේ ගැටළු, පාලනයේ විෂමතා යනාදී දේශපාලනික ගැටළු, විෂමතා ආදී කාරණා පිළිබඳවත් සංවාද සහ රැස්වීම් පැවැත්වුණා. දේශපාලකයන් විසින් තමන්ගේ දීර්ඝ කාලීනව රැවටීමකට ලක්කර ඇති බව අවබෝධ කරගත් මිනිසුන්, මෙම පවතින දේශපාලන පද්ධතිය තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාම එල රහිත බවත්, එම හේතුවෙන් ම දේශපාලනයේ තෝන් ලඟු (Reins) සියතට ගත යුතු බව තේරුම්ගෙන තිබුණා. පත්කරගත් නායකයෙක් හෝ මාධ්‍ය ප්‍රකාශකයෙක් නොමැතිව සෑමදෙනාටම සිය හඬ අවදි කිරීමේ අවස්ථාවක් හිමි, කිසිදු ආකාරයක ඒකාධිකාරයක් නොමැති වේදිකාවක් වන මෙහි පුරවැසියන්ගේ නියෝජනයක්, ප්‍රකාශන මාධ්‍යයක් ලෙස නොව සාම්ප්‍රදායික දේශපාලන පක්ෂ “ජන්ද මැෂින්” ලෙස පමණක් ක්‍රියා කරමින් කටයුතු කිරීමේ දේශපාලනය වෙනුවට දේශපාලන පද්ධතිය නැවතත් නවතාවයකින් බිහි කිරීමට ඔවුන් උත්සාහයක නිරත වුණා. මෙම Nuit Debout රාත්‍රී විරෝධතා ජනතාවාදී

ව්‍යාපාරය වඩාත් විප්ලවවාදී ප්‍රවේශයක් දක්වනවා, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහභාගීත්වයක් සඳහා සාම්ප්‍රදායික විරෝධයක් හෝ උද්ඝෝෂණයක් හෝ වෙනුවට මෙම රාත්‍රී විරෝධතා සහ සංවාද වඩාත් ප්‍රවලිත වුණේ එම නිසායි. සිය පාලකයන්ට සහ ලෝකයට දැනෙන බලපෑමක් කිරීමට මෙම ජනතාවාදී ව්‍යාපාරය සමත් වුණා.

ප්‍රංශ රාත්‍රී විරෝධතාකරුවන්, ප්‍රකාශ කරනවා මෙහෙම, “දේශපාලනය, වෘත්තීමය ක්‍රියාකාරීන්ට පමණක් වෙන් වූ යම් කිසිවක් නොවේ. එය සෑමදෙනා සඳහාමයි.”

- සඳකැලුම් වෑවිට
වත් පොතෙහි

උපදේශක මණ්ඩලය

මහින්ද දේශප්‍රිය
ජනාධිපති නීතිඥ නලන් ජේ. අබේසේකර
මහාචාර්ය රත්නච්චන් චීචි. හුල්
ආර්.එම්.ඒ.එල්. රත්නායක
එච්.එම්.ඒ.සී. හේරත්
සමන් ශ්‍රී රත්නායක

- සංස්කාරක - වන්න පී. ද සිල්වා
- පරිගණක පිටු සැකසුම - අමීල ගමගේ
- මුද්‍රණ උපදේශකත්වය - ජගත් චන්ද්‍රලාල් ද සිල්වා
ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය
- මුද්‍රණය - රජයේ මුද්‍රණාලය
- ප්‍රකාශනය - පර්යේෂණ හා සැලසුම් අංශය
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

ඔබගේ අදහස් හා යෝජනා අපට ලියන්න

- ✉ සංස්කාරක - කතිරයේ බලය
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව,
මැතිවරණ මහලේකම් කාර්යාලය,
02, සරණ මාවත,
රාජගිරිය,
ශ්‍රී ලංකාව.
- ☎ (+94)112868441-42-43
- ✉ info@elections.gov.lk
- 📍 SriLankaElectionCommission
- ☎ (+94)112868426
- 🌐 www.elections.gov.lk
- 🐦 elecomsl

මෙම සඟරාවේ ලිපිවල සඳහන් කරුණු පිළිබඳව වගකීම ඒ ඒ ලේඛකයා සතු වන අතර, ලිපිවල ඇතුළත් කරුණුවලින් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ හෝ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ හෝ අදහස් ප්‍රකාශ නොවේ.